

Writings on Nepali Media during Panchayat Period: A Bibliography

पञ्चायती व्यवस्थामा नेपाली मिडियासम्बन्धी लेखनी : एक सन्दर्भसूची

Harsha Man Maharjan

This is a bibliography of writings on Nepali media during Panchayat period that lasted for nearly thirty years (1962-1990). During this period new public institutions related to national communications were established and a new plan on communications was prepared. This bibliography includes articles, unpublished reports, dissertations, book chapters and books on Nepali media but excludes short articles published in the newspapers. It contains materials on journalism, radio, television, publishing, telecommunication, computer, cinema, postal service, and drama in separate sections.

While preparing this bibliography, materials available at Martin Chautari Library and the online catalogs of Madan Puraskar Pustakalaya and Tribhuvan University Central Library were consulted. This bibliography also draws references from *Nepali Media Bibliography* published by Martin Chautari in 2003 and other bibliographies on different aspects of Nepali media available on MC's website. Materials available online have also been listed in this bibliography. If you find relevant items missing or spot inaccuracies in the entries please contact me at harsha.maharjan@gmail.com

यो सन्दर्भसूचीमा पञ्चायती व्यवस्था (वि.सं. २०१९-२०४६) मा मिडियाको अवस्थाबारे जानकारी दिने सामग्रीको संकलन गरिएको छ । विभिन्न किताब, म्यागेजिन, जर्नल, स्मारिका, आत्मकथा, संस्मरणमा छापिएका लेख, अप्रकाशित प्रतिवेदन, स्नातक र स्नातकोत्तर तहमा लेखिएका शोधपत्र तथा पुस्तकबारेका जानकारी यो सूचीमा संगृहित छन् । पत्रकारिता, रेडियो, टेलिभिजन, हुलाक, दूरसञ्चार, प्रकाशन, कम्प्युटर, चलचित्र र नाटकबारेका सामग्री छुट्टाछुट्टै खण्डमा दिइएको छ ।

यो सन्दर्भसूची मुख्यतः मार्टिन चौतारीमा उपलब्ध सामग्री तथा मदन पुरस्कार पुस्तकालय एवं त्रिभुवन विश्वविद्यालय केन्द्रीय पुस्तकालयको अनलाइन क्याटलगमा आधारित छ । यो सूची बनाउने क्रममा चौतारीले प्रकाशित गरेको पुस्तक *नेपाली मिडिया सन्दर्भ ग्रन्थ* (२०६०) र चौतारीको वेब साइटमा उपलब्ध नेपाली मिडियाबारेका अरू सन्दर्भसूची पनि हेरिएका थियो । यसमा छुटेका र नयाँ निस्कने सामग्रीलाई समावेश गरी यो सूची समय समयमा अद्यावधिक गरिनेछ । छुटेका सामग्रीका साथै यस सूचीमा अज्ञानवश हुन पुगेका गल्तीका बारेमा harsha.maharjan@gmail.com मा इमेल गरी जानकारी दिनुभएमा आभारी हुनेछु ।

Abbreviations/संक्षेप

AMIC	Asian Media Information and Communication Centre
CEDA	Centre for Economic Development and Administration
CERID	Research Centre for Educational Innovation and Development
CNAS	Centre for Nepal and Asian Studies
HMG	His Majesty's Government
JICA	Japan International Cooperation Agency
NANAP	Non-Aligned News Agency Pool
NDS	National Development Service
NPC	National Planning Commission
PCRW	Production Credit to Rural Women
RIDA	Research Inputs and Development Associates
RNFC	Royal Nepal Film Corporation
RSS	Rastriya Samachar Samiti
TU	Tribhuvan University
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNICEF	United Nations Children's Fund
WIF	Worldview International Foundation
WB	World Bank

रासस	राष्ट्रिय समाचार समिति
शानेचसं	शाही नेपाल चलचित्र संस्थान

Media/Mass Communication and Journalism (मिडिया/आमसञ्चार र पत्रकारिता)

- Acharya, Madhav. 2012. *My Tryst with Writing: A Memoir*. Kathmandu: Kishu Acharya.
- Adhikari Kshetry, Prabhaker. 1984. *Communication Media in Nepal*. Kathmandu: Kamala Adhikari.
- Adhikari, Dharma. 2010. A Transition 1984-1986. In *A Compassionate Journalist: The Life and Times of Bharat Dutta Koirala*, pp. 166-187. Varanasi: Pilgrims Publishing.
- Adhikari, Shyam Prasad. 1989. Practice and Promotion of Development Communication: The Family Planning Programme of Nepal. In *Report on Development Communication: Nepal's Experience*, pp. 21-24. Kathmandu: WIF.
- Amatya, Shaphalya. 1983. Mass Media and Culture. In *Studies and Documents on Cultural Policies: Some Aspects of Cultural Policy in Nepal*, pp. 53-58. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO).
- Aryal, Inu. 1976. Mass Media and Women Development. In *Women in Nepal*, pp. 81-88. Kathmandu: International Women's Year Committee Nepal.
- Axinn, George H. and T. Mallick. 1978. To and From the Field: Communications & Agriculture [How Information Flows to Small Nepalese Farms]. *Development Communication Report* 22: 1-2.
- Baral, Gyanendra. 1975. Role of Indian Aid in the Development of Communication Media in Nepal. MA thesis, Economics, TU.

- Bajracharya, Bhuban Bajra and Chandra Bahadur Shrestha. 1981. *Transport and Communication Linkage in Nepal*. Kathmandu: Centre for Economic Development and Administration (CEDA).
- Belbase, Subhadra. 1978. Development Communication: A Nepali Experience. In *Rethinking Development communication*. Neville Jayaweera and Sarath Amunugama, eds., pp. 208-227. Nanyang Link: Asian Media Information and Communication Centre (AMIC).
- Belbase, Subhadra. 1994. Participatory Communication Development: How Can We Achieve It? In *Participatory Communication Working for Change and Development*. Shirley A. White with K. Sadanandan Nair and Joseph Ascroft, eds., pp. 446-461. New Delhi: Sage Publications.
- Belbase, Subhadra. 1988. Final Evaluation Report: Development Support Communication to Production Credit to Rural Women (PCRW) Projects. Unpublished report. Canadian International Development Agency.
- Chapagain, K.R. Bimal. 1982. Mass Communication in Nepal. Unpublished report, School of Journalism and Mass Communication, University of Minnesota.
- Dixit, Hemang. 1989. Development Communication for Child Survival Sector in Nepal. In *Report on Development Communication: Nepal's Experience*, pp. 25-31. Kathmandu: WIF.
- Giri, Rajendra. 1985. A Study on the Communication Effect of Advertising and Brand Preference of Instant Noodles. MA thesis, Commerce, TU.
- Grandin, Ingemar. 1989. *Music and Media in Local Life: Music Practice in a Newar Neighbourhood in Nepal*. Linkoping: Department of Communication Studies, Linkoping University.
- Gyawali, Dipak. 1988. Advertising and Market Creation in Nepal. *SAMBAD, IDS Bulletin* 1(1): 2-6.
- Hamal, Hem. 1973. Strategy for Population Communication in Nepal. MA thesis, University of Chicago.
- Haque, M. 1989. Development Communication in the Forestry Sector, Nepal. In *Report on Development Communication: Nepal's Experience*, pp. 43-48. Kathmandu: WIF.
- His Majesty's Government (HMG). 1965. Communication. In *The Third Plan (1965-70)*, pp. 127-132. Kathmandu: National Planning Council (NPC).
- HMG. 1965. Publicity, Broadcasting and Cultural Advancement. In *The Third Plan (1965-70)*, pp. 144-145. Kathmandu: NPC.
- HMG. 1981. Transportation and Communication. In *The Sixth Plan (1980-1985)*, pp. 97-113. Kathmandu: NPC.
- Jipok. 1967. Spotlight On: Growth of Mass Media. *The Nepalese Perspective* 4(10): 8-10.
- Josse, Mana Ranjan. 1972. The Role of Journalism in the Development of Nepal. *Ramjham*, 8(2): 5-10.
- Josse, Mana Ranjan. 1974. The Communication Plan: A Few General Thoughts. *UNESCO Bulletin* 6(3): 38-40.
- K.C., Shyam Bahadur. 1983. Role of Media in the All-round Development of Nepal. Paper presented at a regional seminar on Mass Media, Tradition and Change organized by AMIC-Ministry of Information and Broadcasting (Pakistan), Islamabad, Mar 28-30. Available at http://dr.ntu.edu.sg/bitstream/handle/10220/625/AMIC_1983_03_14.pdf?sequence=1; accessed 29 July 2014.

- Karmacharya, Chiranjibi. 1989. Communication for Agriculture Development in Nepal. In *Report on Development Communication: Nepal's Experience*, pp. 49-59. Kathmandu: WIF.
- Khatri, Tek Bahadur. 1976. *Mass Communication in Nepal*. Kathmandu: Department of Information, HMG.
- Khatri, Tek B. 1983. *Nepal's Mass Media*. Kathmandu: Department of Information, HMG.
- Koirala, Bharat Dutta. 1972. Concept of Development Journalism. *The Nepalese Perspective* 8(9): 25-28.
- Koirala, Bharat Dutta. 2033 v.s. Development Journalism: It's Scope in Nepal. In *Nepalma Patrakarita Smarika*. Indukanta Sharma et al., eds., pp. 40-43. Kathmandu: Nepal Patrakar Sangh.
- Lee, Jacqui. 1978. Mass Communication in Nepal. *Asian Mass Communication Bulletin* 8(1): 16-18.
- Maharjan, Harsha Man. 2011. Politics of 'Communications for Development': Intentions of National Communication Services Plan 1971 and Its Consequences on Three National Communication Institutions in Nepal (1971-1990). MA thesis, Journalism and Mass Communication, TU.
- Maharjan, Harsha Man. 2014. Linguistic and Cultural Activism of *Inap*: A Search for Cultural Identity and Recognition. In *Citizens, Society and State: Crafting an Inclusive Future for Nepal*. Deepak Dorje Tamang and Mahesh Raj Maharjan, eds., pp. 49-70. Kathmandu: Mandala Book Point.
- Malla, B.C. 1983. Mass Media Tradition and Change: An Overview of Change in Nepal. *Contribution to Nepalese Studies* 10(1&2): 69-79.
- Mishra, Pius Raj. 1990. Evaluation of a Farmer's Primer on Growing Rice among Extension Workers and Contact Farmers in Two Eastern Districts of Nepal. PhD dissertation, University of the Philippines at Los Banos.
- Mishra, Shashi Prabha. 1982. The National Panchayat Election in Nepal, 1981: A Study of the Press Reactions in India. In *Election for the National Panchayat in Nepal*, pp. 41-56. Varanasi: Centre for the Study of Nepal, Department of Political Science, Banaras Hindu University.
- Moses, Charles and Crispin Maslog. 1978. Nepal. In *Mass Communication in Asia: A Brief History*, pp. 43-45. Nanyang Link: AMIC.
- NDS and UNICEF. 1976. *Communicating with Pictures in Nepal*. Kathmandu: National Development Service (NDS) and United Nations Children's Fund (UNICEF).
- NDS and UNICEF. n.d. *Communicating with Pictures*. Kathmandu: NDS and UNICEF.
- Nepal American Corporation. 1972. Transportation and Communication. In *A Summary of American Aid to Nepal 1951-72*, pp. 37-42. Kathmandu: Nepal American Corporation.
- Nepal Press Institute. 1987. An Evaluation of F.P.A.N. Multi-media Communication Project in Nepal. Unpublished report, Family Planning Association of Nepal.
- Onta, Pratyoush. 2004. The Panchayat Media. *Nation Weekly* 1(7): 22-24.
- Panday, Narendra. 1977. *Mass Communication in Nepal: An Annotated Bibliography*. Nanyang Link: AMIC.
- Panday, Prakash Raj. 1980. A Study of Advertising in Nepal. MA thesis, Management, TU.
- Panday, Narendra R. 1986. Laws and Regulations Relating to Mass Media in Nepal. Paper presented at a seminar on Media Laws and Regulations in Asia organized by AMIC,

- Singapore, 7-8 January. Available at http://dr.ntu.edu.sg/bitstream/handle/10220/1156/AMIC_1986_01_10.pdf?sequence=1; accessed 29 July 2014.
- Panday, Narendra. 1987. Women and Media in Nepal. Paper presented at a seminar on Women and Media in Asia organized by AMIC, Singapore, 7-9 January. Available at http://dr.ntu.edu.sg/bitstream/handle/10220/494/AMIC_1987_01_14.pdf?sequence=; accessed 29 July 2014.
- Pant, Dipak Raj, ed. 1989. *Aspects of Rural Communication in Nepal*. Kathmandu: Publisher not mentioned.
- Parajuli, M. 1972. Nepal's Experiences in Developmental Communication. Unpublished report, East-West Communication Institute.
- Pokhrel, Gokul Pokharel. 1972. Panchayat Leaders as Effective Channels for F. P. Communication. *Birthright* 7(3-4): 31-36.
- Pokhrel, Gokul Pokharel. 1974. Coordination between Mass Media and Development Plans. *UNESCO Bulletin* 6(3): 33-37.
- Poudel, Ram Raj. 1972. Mass Communication during King Mahendra's Reign. *UNESCO Bulletin* 5(1): 40-41.
- Rai, Lal Deosa. 1974. Mass Communication: Its Progress and Plan in Nepal. *UNESCO Bulletin* 6(3): 19-29.
- Rai, Lal Deosa. 1987. Nepal's Communication Policy: Then and Now. *Media Asia* 14(3): 149-153.
- Rai, Lal Deosa. 2043 v.s. Communication Policy: Then and Now. In *RSS Silver Jubilee Souvenir*. Govindalal Rajbhandari et al., eds., page not mentioned. Kathmandu: Rastriya Samachar Samiti (RSS).
- Rana, Barun Shamsher. 2045 v.s. Government, Media and Social Responsibility. In *Nepalma Janasanchar Smarika*. Manju Ratna Shakya, Coordinator, pp.123-126. Kathmandu: Press Council Nepal.
- Rana, Kishori Raman. 2045 v.s. Role of Electronic Media in Developing Countries. In *Nepalma Janasanchar Smarika*. Manju Ratna Shakya, Coordinator, pp.93-96. Kathmandu: Press Council Nepal.
- Regmee, Ram Krishna. 1981. Development Journalism. *The New Horizons* 1(2): 14-16.
- Roppa, Guy M. 1968. Final Report on a Mass Communication Training and Fact-finding Mission to Nepal. Unpublished report, UNESCO. Available at <http://unesdoc.unesco.org/images/0015/001569/156961eb.pdf>; accessed 15 October 2014.
- Sargent, Leslie. W. 1974. Planning of Communication for Development. Unpublished report, UNESCO. Available at <http://unesdoc.unesco.org/images/0001/000103/010332eb.pdf>; accessed 15 October 2014.
- Sharma, K.N. 1980. Nepal: Communication in the Context of Nepal. In *Dynamics of Nation Building with Particular Reference to the Role of Communication*, pp. 80-84. Bangkok: Regional Office for Education in Asia and Oceania, UNESCO.
- Sharma, K.N. 1984. Nepal. In *Dynamics of Nation Building with Particular Reference to the Role of Communication*, pp. 141-171. Bangkok: Regional Office for Asia and the Pacific, UNESCO.
- Sharma, Nagendra. 2040 v.s. A Look at Mass Communications in Nepal. *Nepal* 14(3): 34-37.
- Shrestha, Aditya Man. 1987. *Conservation Communication in Nepal*. Kathmandu: Aditya Man Shrestha.

- Shrestha, Gopal Das. 2043 v.s. Communication Policy. In *RSS Silver Jubilee Souvenir*. Govindalal Rajbhandari et al., eds., page not mentioned. Kathmandu: RSS.
- Shrestha, Shreebatsa Prasad. 1985. Health and Media in Nepal. Paper presented at a roundtable on Health and the Mass Media: A Partnership in the Public Interest organized by AMIC-WHO-UNESCO-IPDC at Colombo, 11-13 September. Available at http://dr.ntu.edu.sg/bitstream/handle/10220/1052/AMIC_1985_09_12.pdf?sequence=1; accessed 29 July 2014.
- Sing, Naga Narayan. 1989. Development Communication in the Education Sectors. In *Report on Development Communication: Nepal's Experience*, pp. 39-42. Kathmandu: WIF.
- Thapa, Sangeeta. 1989. Development Communication in the Women Development Sector of Nepal. In *Report on Development Communication: Nepal's Experience*, pp. 32-38. Kathmandu: WIF.
- UNESCO. 1966. Report of the Sub-Committee on Mass Communications Media. In *Records of the Second General Assembly*, pp. 48-52. Kathmandu: Nepal National Commission for UNESCO.
- Upadhyay, Hriseekesh. 1981. Communications Media in Social Change: A South Asian Perspective. *South Asia Forum* 1: 33-41.
- Worldview International Foundation (WIF). 1988. *Communications in Nepal*. Kathmandu: WIF.
- WIF. 1989. Communication Strategy for the Expanded Programme of Immunization in Nepal. Unpublished report, WIF.
- WIF. 1989. *Report on Development Communication: Nepal's Experience*. Kathmandu: WIF.
- WIF. 1989. Communicating the ORT Message in Nepal. Unpublished report, WIF.

- आमसञ्चार गोष्ठी संयोजक समिति । २०३५ । *विकासको लागि सञ्चार* । काठमाडौं : आमसञ्चार गोष्ठी संयोजक समिति ।
- कार्की, रामहरि र बुद्धिप्रसाद गौतम । २०४३ । *पत्रकारिताको सेरोफेरो* । काठमाडौं : रामहरि कार्की र बुद्धिप्रसाद गौतम ।
- खत्री, टेकबहादुर । २०२९ । विकासको लागि सञ्चार । *नेपाल* ३(१) : ४१-४३ ।
- खत्री, टेकबहादुर । २०३२ । *नेपालमा सार्वजनिक सञ्चार* । काठमाडौं : श्री ५ को सरकार, सञ्चार मन्त्रालय, सूचना विभाग ।
- ठाकुर, सा.वि. । २०३८ । नेपालमा सञ्चार प्रणालीको विकासक्रम र देखापरेका समस्याहरू । *पाँचौं पिँढी* १(१) : ५२-६० ।
- दाहाल, काशीराज । २०३० । नेपालको संविधान र प्रेस स्वतन्त्रता । *नेपाल* ४(३) : १-४ ।
- दाहाल, गणेश, रवि अधिकारी, तोया गौतम, श्रीरामसिंह बस्नेत र अरुण रञ्जित, सं. । २०४३ । *पत्रकारिता स्मारिका* । काठमाडौं : नेपाल प्रेस इन्स्टिच्यूट दोस्रो समूहका प्रशिक्षार्थीहरू ।
- दाहाल, तारानाथ, ऋषिराम घिमिरे र सुवास शर्मा । २०६५ । *सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित सूचना तथा सञ्चारसम्बन्धी नजीरहरू* । काठमाडौं : फ्रिडम फोरम ।
- दीक्षित, कमलमणि । २०४५ । भाषा र साहित्यको विकासमा पत्रकारिताले खेलेको भूमिका । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. २०-२१ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
- दीक्षित, किरणमणि । २०३५ । किसानसम्म पुग्न । *विकासको लागि सञ्चार*, पृ. ५५-६० । काठमाडौं : आमसञ्चार गोष्ठी संयोजक समिति ।
- दीक्षित, मदनमणि । २०४५ । आचारसंहिता र पत्रकारिताको भाषा । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. ८७-९२ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
- देवकोटा, ग्रीष्मबहादुर । २०२४ । *नेपालको छपाखाना र पत्रपत्रिकाको इतिहास* । काठमाडौं : केशवप्रसाद लम्साल ।
- थपलिया, पुष्प । २०३० । पञ्चायती प्रजातन्त्र र पत्रकारिता । *रमभ्रम* ९(३) : ३०-३१ ।

नवीन, टेकबहादुर । २०४० । *नेपाली सञ्चार क्षेत्रको चिनारी* । काठमाडौं : श्री ५ को सरकार, सञ्चार मन्त्रालय, सूचना विभाग ।

नेपाल पत्रकार संघ । २०२८ । *प्रेस काउन्सिलसमक्ष मस्यौदा विधान* । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार संघ ।

नेपाल श्रमजीवि पत्रकार संघ । २०३४ । *नेपाल श्रमजीवि पत्रकार संघ द्वितीय महाधिवेशन* । काठमाडौं : नेपाल श्रमजीवि पत्रकार संघ ।

नेपाल श्रमजीवि पत्रकार संघ । २०३८ । *नेपाल श्रमजीवि पत्रकार संघ* । काठमाडौं : नेपाल श्रमजीवि पत्रकार संघ ।

न्यौपाने, रामचन्द्र । २०२९ । नेपाली पत्रकारिता र राष्ट्रिय सञ्चार योजना । *नेपाल ३(१) : ३८-४०* ।

न्यौपाने, रामचन्द्र । २०३३ । नेपाल पत्रकार सङ्घ : विगत, वर्तमान र भविष्य । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. ८४-८६ । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।

पञ्चायत विश्लेषण केन्द्र । २०२८ । पत्रकारहरूको भनाइ । *पञ्चायत विश्लेषण परिचर्चा-१*, पृ. ४६-५४ । काठमाडौं : पञ्च पुस्तकालय ।

पराजुली, केशवराज । २०६५ । पोखरेली पत्रकारिता : २०१७-२०४६ । *मिडिया अध्ययन ३ : ८३-९८* ।

पाण्डे, पशुपतिदेव । २०४३ । सञ्चार क्षेत्र : हिजो र आज । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।

पाण्डे, बालमुकुन्द । २०४५ । पत्रकारितामा जनरुचिको स्थान र पेशागत इमानदारी । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. ६१-६३ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

पोखरेल, गोकुलप्रसाद । २०४३ । विकासमूलक पत्रकारिता । *पत्रकारिता स्मारिका* । गणेश दाहाल र अरू, सं., पृ. १-४ । काठमाडौं : नेपाल प्रेस इन्स्टिच्यूट दोस्रो समूहका प्रशिक्षार्थीहरू ।

पौडेल, सूर्यकान्त । २०३६ । विकासमूलक सञ्चार- नेपालको परिप्रेक्षमा । *नेपाल ९(३) : ५३-५४* ।

पौड्याल, डमरूबल्लभ । २०२५ । पञ्चायत र पत्रकारिता । *पञ्चायत परिचय भाग ४* । पासाङ गोर्पा, प्रमोद शम्शेर, मोहम्मद मोहसिन र अनन्त पौड्याल, सं., पृ. ३३-३७ । काठमाडौं : सूचना विभाग ।

पौड्याल, प्रेमराज शर्मा । २०३३ । नेपालमा पत्रकारिता । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. ७-११ । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।

पौड्याल, रामराज । २०२७ । *पत्रकारिता* । काठमाडौं : लूनकरणदास चौधरी र विनयकुमार अग्रवाल ।

पौड्याल, रामराज । २०२७ । श्री ५ को नेतृत्वमा नेपाली पत्रकारिताको प्रवर्द्धन । *गोरखापत्र (श्री ५ महेन्द्रको ५१औं शुभ जन्मोत्सवाङ्क)*, ३० जेठ, पृ. ६५/६८ ।

पौड्याल, रामराज । २०३५ । विकासका निमित्त सञ्चार । *विकासका लागि सञ्चार*, पृ. १७-२५ । काठमाडौं : आमसञ्चार गोष्ठी संयोजक समिति ।

पौड्याल, रामराज । २०७०[२०२९] । पत्रकार । *शिष्टाचार*, पृ. ७१-७६ । काठमाडौं : हिमालयन पब्लिसर्स ।

प्रसाद, श्याम । २०४२ । *नेपालको पत्रकारिता र पत्रकारहरूबारे प्रतिवेदन* । काठमाडौं : नव आवाज साप्ताहिक ।

बन्दी, हरि । २०३१ । श्री ५ वीरेन्द्र र विकासमुखी सञ्चार । *गोरखापत्र (श्री ५ महाराजाधिराजको ३०औं शुभजन्मोत्सवाङ्क)*, पृ. १७-१८ । काठमाडौं : गोरखापत्र संस्थान ।

भट्टराई, गोपालप्रसाद । २०३३ । सम्पादकीय लेखनकला । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. ७१-७३ । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।

भट्टराई, रेख । २०३३ । नेपाली पत्रपत्रिका : एक विवेचना । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. १०८-१०९ । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।

भट्टराई, श्याम । २०४३ । पत्रकारिताको विकास नै राष्ट्रको विकास । *पत्रकारिता स्मारिका* । गणेश दाहाल र अरू, सं., पृ. ४९-५० । काठमाडौं : नेपाल प्रेस इन्स्टिच्यूट दोस्रो समूहका प्रशिक्षार्थीहरू ।

महर्जन, हर्षमान । २०६६ । पञ्चायती शासनमा 'विकासका लागि सञ्चार' अवधारणाको राजनीति । *मिडिया अध्ययन ४ : ११३-१४८* ।

राणा, खुस्वु शम्शेर । २०३३ । *नेपालमा सञ्चार-व्यवस्था* । काठमाडौं : जन्मभूमि प्रेस ।

राणा, त्रैलोकप्रताप, अध्यक्ष । २०३८ । श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवका जुनाफमा शाही प्रेस आयोगले चढाएको प्रतिवेदन । काठमाडौं : शाही प्रेस आयोग ।

रिजाल, कालीप्रसाद । २०३५ । जनचेतना र सूचना विभाग । *विकासको लागि सञ्चार*, पृ. १-५ । काठमाडौं : आमसञ्चार गोष्ठी संयोजक समिति ।

रेग्मी, शिव र पी. खरेल । २०५८ । *नेपालमा आमसञ्चारको विकास* । काठमाडौं : नेपाल आमसञ्चार प्रशिक्षक सङ्घ ।
लामिछाने, ऋषि । २०३७ । सूचना विभाग आजको सन्दर्भमा । *नेपाल १०(३) : ४-७* ।
शर्मा, इन्दुकान्त । २०४५ । विकासमा आमसञ्चारको भूमिका । *नेपालमा जनसञ्चार*, पृ. १६१-१६६ । काठमाडौं : प्रेस
काउन्सिल नेपाल ।
शर्मा, जगदीश । २०६० । श्री वीरेन्द्र : एक संस्मरण । *श्रद्धाका केन्द्र : श्री ५ वीरेन्द्र (स्मृति ग्रन्थ)*, पृ. १३५-१३७ ।
काठमाडौं : सूचना विभाग ।
शर्मा, लक्ष्मीप्रसाद । २०४५ । विकासमूलक पत्रकारितामा प्रवक्ताको भूमिका । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* ।
मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. ११३-११५ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
शाक्य, मञ्जुरत्न । २०३७ । नेपालमा पत्रकारिताको विकासक्रममा नेपाल पत्रकार सङ्घको भूमिका । *नेपाल १०(३) :*
४५-४७ ।
शाक्य, मञ्जुरत्न । २०४५ । नेपाल पत्रकार संघ : अतीत र वर्तमान । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न
शाक्य, संयोजक, पृ. ११७-१२२ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
शाक्य, मञ्जुरत्न, संयोजक । २०४५ । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
श्री ५ को सरकार । २०१९ । प्रचार । *त्रिवर्षीय योजना (२०१९-२०२२)*, पृ. १३२-१३४ । काठमाडौं : राष्ट्रिय योजना
परिषद् ।
श्री ५ को सरकार । २०१९ । सञ्चार व्यवस्था । *त्रिवर्षीय योजना (२०१९-२०२२)*, पृ. १६६-१७१ । काठमाडौं : राष्ट्रिय
योजना परिषद् ।
श्री ५ को सरकार । २०२१ । प्रचार र प्रसार । *त्रिवर्षीय योजनाको दुई वर्षको प्रगति (२०२०-२१)*, पृ. १४-१५ ।
काठमाडौं : आर्थिक योजना मन्त्रालय ।
श्री ५ को सरकार । २०२१ । यातायात, सञ्चार, विजुली । *त्रिवर्षीय योजनाको दुई वर्षको प्रगति (२०२०-२१)*, पृ. २३-
३४ । काठमाडौं : आर्थिक योजना मन्त्रालय ।
श्री ५ को सरकार । २०२६ । यातायात, सञ्चार, जल तथा विद्युत । *मन्त्रालय र विभागहरूद्वारा संचालन गरिने
कार्यक्रम भाग १*, पृ. ७३-१२९ । काठमाडौं : सूचना विभाग ।
श्री ५ को सरकार । २०२६ । सूचना तथा प्रसार । *मन्त्रालय र विभागहरूद्वारा संचालन गरिने कार्यक्रम भाग १*, पृ.
१७०-१७९ । काठमाडौं : सूचना विभाग ।
श्री ५ को सरकार । २०२६ । सूचना तथा प्रसार सेवा विकास । *तेस्रो योजनाको प्रथम तीन वर्षको प्रगति विवरण*, पृ.
२२१-२२७ । काठमाडौं : राष्ट्रिय योजना आयोग ।
श्री ५ को सरकार । २०२७ । सूचना तथा प्रसार । चौथो योजना (२०२७-२०३२), पृ. ३१०-३१२ । काठमाडौं : राष्ट्रिय
योजना आयोग ।
श्री ५ को सरकार । २०२८ । *राष्ट्रिय सञ्चार सेवा योजना : 'विकासको लागि सञ्चार'* । काठमाडौं : श्री ५ को
सरकार ।
श्री ५ को सरकार । २०३२ । अन्य सञ्चार । *पाँचौं योजना (२०३२-२०३७)*, पृ. ५५०-५५६ । काठमाडौं : राष्ट्रिय
योजना आयोग ।
श्री ५ को सरकार । २०३५ । यातायात र सञ्चार । *पाँचौं योजनाको मध्यावधि प्रगति तथा आर्थिक स्थितिको मूल्यांकन
प्रतिवेदन*, पृ. १८-२० । काठमाडौं : राष्ट्रिय योजना आयोग ।
श्री ५ को सरकार । २०३७ । अन्य सञ्चार । *छैठौं योजना (२०३७-२०४१)*, पृ. ६१८-६२३ । काठमाडौं : राष्ट्रिय योजना
आयोग ।
श्री ५ को सरकार । २०४२ । यातायात तथा सञ्चार । *छैठौं योजना : मध्यावधि प्रगति समीक्षा प्रतिवेदन*, पृ. ५५-६३ ।
काठमाडौं : राष्ट्रिय योजना आयोग ।
श्री ५ को सरकार । २०४२ । प्रचारप्रसार । *सातौं योजना (२०४२-२०४७)*, पृ. ७२९-७३७ । काठमाडौं : राष्ट्रिय
योजना आयोग ।
श्री रत्न रेकर्डिङ संस्थान । २०३९ । *स्मारिका* । काठमाडौं : श्री रत्न रेकर्डिङ संस्थान ।
श्रेष्ठ, गोविन्दमान । २०४५ । जनसञ्चार नीति : एक विवेचना । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य,
संयोजक, पृ. ९७-१०१ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

सिंह, प्रकाशमान । २०३३ । नेपालमा पत्रकारिता । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. २७-२८ । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।
सुब्बा, सुभद्रा । २०४२ । *जनसञ्चारमा प्रयुक्त भाषाको सरलीकरण : एक अध्ययन* । काठमाडौं : नेपाल तथा एसियाली अनुसन्धान केन्द्र, त्रि.वि. ।
सूचना विभाग । २०३२ । *२०३० सालतिरको नेपाली प्रेस जगत* । काठमाडौं : सूचना विभाग ।

Print/Newspaper (छापा/पत्रपत्रिका)

- Adhikari, Dharma. 2010. Rising for Nepal 1965-1975. In *A Compassionate Journalist: The Life and Times of Bharat Dutta Koirala*, pp. 31-82. Varanasi: Pilgrims Publishing.
- Adhikari, Dharma. 2010. A Young Editor 1976-1979. In *A Compassionate Journalist: The Life and Times of Bharat Dutta Koirala*, pp. 83-117. Varanasi: Pilgrims Publishing.
- Adhikari, Dharma. 2010. A Quest for Modernization 1979-1984. In *A Compassionate Journalist: The Life and Times of Bharat Dutta Koirala*, pp. 118-165. Varanasi: Pilgrims Publishing.
- Adhikari, Dharma. 2010. Towards a Professional Press 1986-1990. In *A Compassionate Journalist: The Life and Times of Bharat Dutta Koirala*, pp. 188-214. Varanasi: Pilgrims Publishing.
- Aryal, Nirmal Kumar. 1976. Press Laws and Journalism in Nepal. *Nepal Law Review* 1(4): 33-38.
- Asian Cultural Centre. 1977. *The Fourth Mobile Experts Team for the Book Production Training Course in Nepal, 31 January- 20 February 1977*. Tokyo: Asian Cultural Centre.
- Asian Cultural Centre. 1983. *Training Course on Book Production by the ACCU Mobile Team of Experts and Sajha Prakashan, 2-15 February 1983*. Tokyo: Asian Cultural Center.
- Baral, Lok Raj. 1975. The Press in Nepal (1951-74). *INAS journal* 2(1): 169-186.
- Belbase, Subhadra. 1980. Press Freedom and Political Stress in Nepal. MA thesis, Southern Illinois University.
- Belbase, Subhadra and James E. Murphy. 1983. Press Performance in Nepal during Two Political Climates. *Journalism Quarterly* 60: 61-66.
- Belknap, Bruce J., Compiler. 1978. *A Selected Index of Articles from the Rising Nepal from 1969-1976*. Kathmandu: CNAS.
- Bista, R.S. 1985. The Press and Health Promotion in Nepal. Paper presented at a roundtable on Health and the Mass Media: A Partnership in the Public Interest organized by AMIC-WHO-UNESCO-IPDC at Colombo, Sep 11-13. Available at http://dr.ntu.edu.sg/bitstream/handle/10220/1067/AMIC_1985_09_17.pdf?sequence=1; accessed 29 July 2014.
- Chitrakar, Ramesh C. 1987. *Feasibility Study on Bringing Out Eastern Regional Edition of Gorkhapatra*. Kathmandu: CEDA.
- Gautam, Devendra. 2000. *Counter Investigation*. Kathmandu: Current Publication Pvt. Ltd.
- HMG. 1985. Information and Broadcasting. In *The Seventh Plan (1985-1990)*, pp. 166-168. Kathmandu: NPC.
- Karmacharya, Madhav Lal. 1974. *Some Hints on Printing and Publishing in Nepal*. Kathmandu: Suresh B. Malla.
- Karmacharya, Madhav Lal. 1985. *The Publishing World in Nepal*. Kathmandu: Laligurans Prakashan

- Khanal, Yadunath. 1966. The Press in India and Nepal. In *Stray Thoughts*, pp. 34-42. New Delhi: Publisher not mentioned.
- Koirala, Bharat Dutta. 1972. Importance of the Print Medium in a Developing Society. *The Nepalese Perspective* 8(10): 3-13.
- Maharjan, Harsha Man. 2013. An Attempted Assassination of a Journalist: Rethinking Periodization in Nepali Journalism Historiography. In *Ruptures and Repairs in South Asia: Historical Perspectives*. Yogesh Raj, ed., pp. 103-122. Kathmandu: Martin Chautari.
- Malla, Kamal P. 1979 [1968]. Three Years of the Rising Nepal. In *The Road to Nowhere*, pp. 14-21. Kathmandu: Sajha Prakashan.
- Prasad, Shyam. 1962. *A Report on Journalism and the Journalists of Nepal*. Kathmandu: Himalayan Pioneer Publications.
- Purush, Yogendra. 2033 v.s. Legal Control of the Press in Nepal: An Overview. In *Nepalma Patrakarita Smarika*. Indukanta Sharma et al., eds., pp. 110-113. Kathmandu: Nepal Patrakar Sangh.
- Rana, Barun Shamsher. 1972. The Ethics of Journalism. *Ramjham* 8(3): 3-5.
- Rana, Barun Shamsher. 2024 v.s. The Role of the Press in Panchayat Democracy. In *Panchayat Parichaya Bhag 2*. Pasang Goparma et al., eds., pp. 11-16. Kathmandu: Griha- Panchayat Mantralaya.
- Rana, Barun Shamsher. 2025 v.s. The Development of the Press. In *Panchayat Parichaya Bhag 4*. Pasang Goparma et al., eds., pp. 24-28. Kathmandu: Suchana Bibhag.
- Rana, Bhola B. 1982. Nepal. In *Newspapers in Asia: Contemporary Trends and Problems*. J.A. Lent, ed., pp. 462-479. Hong Kong: Heinemann Asia.
- Rawal, Bhim B. and Krishna Hachhethu. 1987. Nepali Perspectives of Recent Indo-Sri Lanka Relations: A Sample Survey of the Nepali Press and the Public Opinion. In *CNAS Forum: Current Issue Series*, pp. 1-24. Kathmandu: CNAS.
- Shrestha, A.M. 2033 v.s. Survival of Nepalese Press a Big Question Mark. In *Nepalma Patrakarita Smarika*. Indukanta Sharma et al., eds., pp. 44-47. Kathmandu: Nepal Patrakar Sangh, Navaun Mahadhiveshan Tayari Samiti.
- Shrestha, Gopal Das. 2045 v.s. Press Reports and Citizen Rights and Interest. In *Nepalma Janasanchar Smarika*. Manju Ratna Shakya, Coordinator, pp. 71-80. Kathmandu: Press Council Nepal.
- Shrestha, Puskar L. 1988. Printing Industry in Nepal. Paper presented at Consultation on New Printing Technologies for Small Newspapers, Trivandrum, India, 14-17 June. Available at http://dr.ntu.edu.sg/bitstream/handle/10220/471/AMIC_1988_06_04.pdf?sequence=1; accessed 29 July 2014.
- Shrestha, Surendra. 1988. Inventory Management: A Case Study of Gorkhapatra Corporation. . MA thesis, Management, TU.
- Verma, Yugeswar Prasad. 1973. The English-Language Press in Nepal. PhD dissertation, TU.
- Verma, Yugeswar P. 1985. *The Development Message of the Gorkhapatra and Some Measures of Its Effectiveness*. Kathmandu: CNAS.
- Verma, Yugeswar P. 1988. *The Press in Nepal: An Appraisal*. Kathmandu: Pratibha Verma.

अधिकारी, सरोज, सं. । २०६२ । *तीन दशकको यात्रा* । काठमाडौँ : नारायण चौलागाई ।

अर्याल, निर्मलकुमार । २०४५ । संविधानद्वारा प्रदत्त प्रकाशन स्वतन्त्रता र छापाखाना तथा प्रकाशनसम्बन्धी ऐनको वर्तमान स्थिति । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. १२७-१३२ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

अर्याल, योगेन्द्र । २०४५ । राष्ट्रिय चिन्तनमा प्रकाशन व्यवसायको महत्व र उपादेयता । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. २५-२९ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

आसीक, ऋतु । २०५१ । *मेरो पत्रकारिता : विगत र वर्तमान* । उदयपुर : नेपाल पत्रकार सङ्घ, उदयपुर शाखा ।

ओझा, नारद । २०४८ । *पत्रकारिता : मेरो यात्रा* । विराटनगर : पत्रकार कल्याण कोष ।

उपाध्याय, मणिराज । २०४५ । शाही प्रेस आयोगको सुझाव र वर्तमान नेपाली पत्रकारिता । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. ८१-८५ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

उपाध्याय, मुकुन्दशरण । २०३३ । पश्चिमाञ्चल पत्रकारिता : एक संक्षिप्त चर्चा । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा, सं., पृ. ६५-७० । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।

उपाध्याय, विश्वनाथ । २०३३ । छापाखाना तथा प्रकाशनसम्बन्धी नेपाल कानून । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा, सं., पृ. १८-२६ । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।

उप्रेती, भरतराज । २०३३ । गोरखापत्र संस्थान ऐन निष्पक्ष पत्रकारिताको अपेक्षा । *गोरखापत्र ७५औं वार्षिकोत्सवाङ्क*, पृ. ३१-३२ । काठमाडौं : गोरखापत्र संस्थान ।

एक समीक्षक । २०३८ । *समीक्षाको समीक्षा* । काठमाडौं : दबु प्रकाशन ।

कसजू, विनयकुमार । २०४५ । *साँचो कुरा : 'सत्य' समाचार साप्ताहिकमा प्रकाशित सम्पादकीय 'साँचो कुरा'को सङ्कलन* । तानसेन : सत्य समाचार साप्ताहिक ।

कसजू, विनयकुमार । २०४५ । सन्दर्भ । *साँचो कुरा : 'सत्य' समाचार साप्ताहिकमा प्रकाशित सम्पादकीय 'साँचो कुरा'को सङ्कलन*, पृ. ग । तानसेन : सत्य समाचार साप्ताहिक ।

काठमाडौं उपत्यकाव्यापी प्रेस मजदूर । २०३८ । *सोभिनियर* । काठमाडौं : काठमाडौं उपत्यकाव्यापी प्रेस मजदूर ।

कार्की, बद्रीबहादुर । २०४३ । प्रकाशन स्वतन्त्रता र गाली बेइज्जतीसम्बन्धी कानून । *पत्रकारिता स्मारिका* । गणेश दाहाल र अरू, सं., पृ. ३३-४० । काठमाडौं : नेपाल प्रेस इन्स्टिच्यूट दोस्रो समूहका प्रशिक्षार्थीहरू ।

कँवर, उत्तम । २०३३ । नेपाली पत्रिकाको विकास । *रूपरेखा १७(१०) : ९-२४* ।

गौतम, देवेन्द्र । २०५१ । *अनुसन्धानभित्रको अनुसन्धान* । काठमाडौं : *नयाँ नेपाल पोष्ट* दैनिक तथा *नयाँ करेन्ट* साप्ताहिक ।

चौधरी, बालकृष्ण । २०५५ । २०४०-४१ को 'हिजो आज' लाई हेर्दा । *पत्रकारिता परिवेश विविध विचार* । डिल्लीराम निर्भीक, सं., पृ. ८८-९० । भापा : समाचार सम्प्रेषण, सम्पादन र प्रकाशन केन्द्र ।

ज्यापू, तीर्थमान । २०६१क । *युगधारा* देखि स्मृति प्रेससम्म । *मेरा अतीतका सम्झनाहरू*, पृ. १३८-१४१ । काठमाडौं : जनसाहित्य प्रकाशन केन्द्रको लागि श्रीलाल कायस्थ ।

ज्यापू, तीर्थमान । २०६१ख । सम्झना प्रेसदेखि *युगधारा* साप्ताहिकसम्म । *मेरा अतीतका सम्झनाहरू*, पृ. १४८-१५३ । काठमाडौं : जनसाहित्य प्रकाशन केन्द्रको लागि श्रीलाल कायस्थ ।

ज्यापू, तीर्थमान । २०६१ग । मेरो मुद्रण व्यवसायको कथा । *मेरा अतीतका सम्झनाहरू*, पृ. १५४-१५७ । काठमाडौं : जनसाहित्य प्रकाशन केन्द्रको लागि श्रीलाल कायस्थ ।

भा, वेदानन्द । २०२७ । पञ्चायत व्यवस्थामा चिन्तन र विचार अभिव्यक्तिको परिकल्पना । *मधुपर्क ३(३) : १२-१७* ।

ठकुराठी, पदम । २०४४ । मन्तव्य । *समस समय* । जनार्दन आचार्य, पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : जनार्दन आचार्य ।

ढकाल, नारायण । २०५२ । *तीन संवत्सर* । काठमाडौं : साभा प्रकाशन ।

दीक्षित, मदनमणि । २०६६ । खण्ड पाँच । *जीवन : महाभियान*, पृ. २७६-३३३ । काठमाडौं : अक्सफोर्ड इन्टरनेसनल पब्लिकेसन ।

देवकोटा, ग्रीष्मबहादुर । २०३३ । नेपाली पत्र र पत्रकारिताको विकास । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. १-६ । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।

देवकोटा, ग्रीष्मबहादुर । २०४५ । नेपालमा पत्रकारिताको विकास । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. ६६-६९ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

नाम नखुलेको । २०४५ । प्रकाशनको व्यवसायको स्थिति र विज्ञापन एजेन्सीको स्वरूप । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. १७१-१७५ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

निरौला, गणेश । २०६८ । ...पुष्प फ्रेस होला ! *जसुदा : निरन्तर सङ्घर्षको जीवन* । पुष्पराज प्रधान, सं., पृ. ५४-६३ । काठमाडौं : संरचना प्रकाशन (प्रा.) लि ।

निर्भीक, डिल्लीराम । २०३३ । नेपाली पत्रकारिताको विकास र राजसंस्थाको योगदान । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. १०३-१०४ । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।

नेपाल, किशोर, संयोजक । २०५५ । वि.सं. २०१७ सालदेखि २०२७ सालसम्मको नेपाली पत्रकारिता । *नेपाली पत्रकारिताको विकासक्रम*, पृ. ३७-५३ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

नेपाल, किशोर, संयोजक । २०५५ । वि.सं. २०२७ सालदेखि २०३६ सालसम्मको नेपाली पत्रकारिता । *नेपाली पत्रकारिताको विकासक्रम*, पृ. ५४-७६ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

नेपाल, किशोर । २०५७ । *जनमत संग्रहदेखि जन आन्दोलनसम्म : नेपाली पत्रकारिताको विकास र प्रभाव* । काठमाडौं : व्यावसायिक पत्रकारिता प्रतिष्ठान ।

नेपाल, किशोर । २०७० । नवौं पटकमा फाइनल भएको सम्पादकीय । *मेरो समय*, पृ. १४१-१७२ । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट ।

नेपाल, किशोर । २०७० । ग्रामीण पत्रकारिताको जग हाल्दै । *मेरो समय*, पृ. १७३-२०२ । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट ।

नेपाल, किशोर । २०७० । उत्कर्षतिरको यात्रा । *मेरो समय*, पृ. २०३-२३४ । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट ।

नेपाल, किशोर । २०७० । छहारीको अवसान । *मेरो समय*, पृ. २३५-२७५ । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट ।

नेपाल, किशोर । २०७० । 'सामान्य नेपालीको छोराले...' । *मेरो समय*, पृ. २७६-३२८ । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट ।

नेपाल, किशोर । २०७० । दरबारको अनिच्छाका बावजूद । *मेरो समय*, पृ. ३२९-३५६ । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट ।

नेपाल, किशोर । २०७० । पञ्चायतको अस्तित्व इन्कार गर्ने पत्रिका । *मेरो समय*, पृ. ३५७-३८८ । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट ।

नेपाल, प्रदीप । २०६७ । पत्रकार हुने धुनमा । *मुक्त आकाशको खोजी*, पृ. २२९-२३८ । काठमाडौं : अक्सफोर्ड नेपाल इन्टरनेसनल पब्लिकेसन प्रा.लि ।

मुद्रण उद्योग संघ । २०४० । *स्मारिका* । काठमाडौं : नेपाल मुद्रण उद्योग संघ ।

पौड्याल, रामराज । २०३३ । पत्रकारितासँग मेरो परिचय । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. ३६-३९ । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।

पौड्याल, रामराज । २०३६ । प्रजातन्त्रोत्तर कालमा पत्रकारिताको विकास । *नेपाल १०(३)* : ५८-६२ ।

प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०३० । *प्रकाशनको दिग्दर्शन* । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०३८ । *प्रकाशनको दिग्दर्शन* । दोस्रो संस्करण । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

प्रधान, पुष्पराज, सं. । २०६८ । *जसुदा : निरन्तर सङ्घर्षको जीवन* । काठमाडौं : संरचना प्रकाशन प्रा.लि. ।

प्रधान, प्रमोद । २०६० । *मोरङमा पत्रकारिताको अर्धशताब्दी* । काठमाडौं : मार्टिन चौतारी र सामाजिक विकास तथा अनुसन्धान केन्द्र ।

प्रधान, हृदयचन्द्र सिंह । २०१९ । नेपाली पत्र र पत्रकारिता । अप्रकाशित मस्यौदा ।

प्रश्रित, मोदनाथ । २०५८ । त्यो भूमिगत प्रेस... । *मधुपर्क ३८५* : २९-३० ।

प्रसाई, नरेन्द्र । २०४२ । पद्म ठकुराठी । *केही चर्चित अनुहारहरू*, पृ. २९६-२९८ । काठमाडौं : सागर प्रसाई ।

प्रसाई, नरेन्द्र । २०४२ । मञ्जुरत्न शाक्य । *केही चर्चित अनुहारहरू*, पृ. ३३४-३३७ । काठमाडौं : सागर प्रसाई ।

प्रसाई, नरेन्द्र । २०४२ । मणिराज उपाध्याय । *केही चर्चित अनुहारहरू*, पृ. ३३८-३४० । काठमाडौं : सागर प्रसाई ।

प्रसाई, नरेन्द्र । २०६९ । रोहितको लेखन र पत्रकारिता । *रोहितको आकृति*, पृ. १३४-१४४ । काठमाडौं : एकता प्रकाशन ।

मञ्जुश्री, हरि, सं. । २०५६ । *निष्ठाका स्तम्भ पन्नालाल श्रेष्ठ* । काठमाडौं : निष्ठाका स्तम्भ पन्नालाल श्रेष्ठ अभिनन्दन समिति ।

मल्ल, श्रीकृष्णबम । २०६० । मैले पनि अखबार चलाएँ । *गोरखापत्रका एक सय एक निबन्ध* । माधवप्रसाद पोखरेल, शिव रेग्मी र शिवप्रसाद भट्टराई, सं., पृ. १२६-१२८ । काठमाडौं : गोरखापत्र संस्थान ।

राई, पद्म । २०६८ । *स्व. घल राई : स्मारिका* । काठमाडौं : स्व. घल राई दुब्डेडहाड स्मारिका प्रकाशन समिति ।

राई, रमेश । २०७० । *रूपरेखाको अर्को रूप* : पञ्चायत राजनीतिको प्रचारमा साहित्यिक पत्रिका । *मिडिया अध्ययन ८* : १४३-१७१ ।

राई, लालदेउसा । २०४५ । पत्रपत्रिका प्रवर्द्धनमा श्रमजीवी पत्रकारहरूको स्थान । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. ५-१० । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

रावल, भीमबहादुर । २०४४ । २०४३ सालको आम निर्वाचन र प्रचार माध्यम : केही पत्रपत्रिकाहरूमा प्रकाशित समाचारको संक्षिप्त विश्लेषण । अप्रकाशित प्रतिवेदन, नेपाल र एशियाली अनुसन्धान केन्द्र, त्रिभुवन विश्वविद्यालय, काठमाडौं ।

राष्ट्रिय पुस्तक प्रदर्शनी २०४० आयोजक समिति । २०४० । *घर-घरमा पुस्तक* । काठमाडौं : राष्ट्रिय पुस्तक प्रदर्शनी २०४० आयोजक समिति ।

रिसाल, भैरव । २०५३ । *साधुलाई सूली* । काठमाडौं : हाम्रो प्रकाशन सेवा सदन ।

रेग्मी, शिव । २०६३ । *अतीतका पाना : केही नेपाली साहित्यिक पत्रपत्रिका* । काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार ।

रेग्मी, शिव । २०६९ । *खोजी-नीति : लेख सङ्ग्रह* । काठमाडौं : तलेजु प्रकाशन ।

रेग्मी, शिव, सं. । २०५८ । *शारदाका सम्पादकीय विचारहरू : १९९१-२०२०* । काठमाडौं : नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठान ।

रेडियो नेपाल । २०१९ । *रेडियो नेपालद्वारा प्रस्तुत नेपालको फूलबारी गीति नाट्य र विभिन्न कार्यक्रमहरू* । काठमाडौं : रेडियो नेपाल ।

लेकाली, राधेश्याम । २०४१ । *रूपरेखा* र यसको पच्चीस वर्ष । *सिर्जना* ३(८) : ६-८ ।

वर्मा, युगेश्वरप्रसाद । २०३३ । नेपाली पत्रपत्रिका : केही अनुमान केही प्रमाण । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. ५५-६० । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।

विजय कुमार । २०७१ । सम्पादकलाई गोली । *खुसी*, पृ. ५५-६० । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट ।

वियोगी, गोविन्द । २०४४ । पञ्चायती प्रजातन्त्र र नेपाली पत्रकारिता । २०१७ *सालपछिको नेपाल* । गोवर्धननाथ शर्मा (जी.एन.दाई), सं., पृ. १७०-१७२ । काठमाडौं : चैतन्य सिटौला ।

विश्वकर्मा, टी.आर. । २०३३ । नेपालमा श्रमजीवी पत्रकारहरूको समस्या । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. ९७-९८ । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।

विष्ट, महेन्द्र, सं. । २०६३ । *गोविन्द 'वियोगी' : स्मृति ग्रन्थ* । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार महासंघ ।

विष्ट, राधेश्याम । २०४५ । प्रेस स्वतन्त्रताका अन्तरनिहीत सिद्धान्त । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. २९-४० । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

योजनन-तामाङ, अमृत । २०६८ । आदिवासी पत्रकारितामा म । *तिल्मुडे ठिटो : सगरतटदेखि सैलुङ सिरसम्म*, पृ. ५४-५७ । काठमाडौं : तामाङ प्रकाशन कोश ।

शर्मा, इन्दुकान्त । २०३३ । नेपाली पत्रकारिता आजको आँकडामा । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. ९७-९८ । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।

शर्मा, इन्दुकान्त र अरू, सं. । २०३३ । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।

शर्मा, नगेन्द्रराज । २०६० । *'अभिव्यक्ति'* पत्रिकासँग सम्बन्धित मेरा केही स्मृतिहरू । *मिमिरे* २१४ : १०९-११४ ।

शर्मा, मदन । २०३३ । नेपालमा पत्रकारिता । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. ११४-११६ । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।

शर्मा, मदन । २०४५ । पत्रकारिता र जनसमुदाय । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. १३७-१३९ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

शर्मा, श्यामप्रसाद । २०६२ । *मेरो डायरीका पाना (१९६६)* । काठमाडौं : साहित्य सेवा सदन ।

श्री ५ को सरकार । २०१७ । *शाही कदमप्रति देशका पत्रहरूको हर्षोद्गार* । काठमाडौं : श्री ५ को सरकार, प्रचार तथा प्रसार विभाग ।

श्री ५ को सरकार । २०१८ । *जनताको आँखामा जनकपुर काण्ड* । काठमाडौं : राष्ट्रिय निर्देशन मन्त्रालय, प्रचार तथा प्रसार विभाग ।

श्री ५ को सरकार । २०२५ । छापाखाना र प्रकाशन रजिष्ट्रेशन नियमावली, २०२० । *नेपाल नियम सङ्ग्रह*, पृ. १०४-११४ । काठमाडौं : कानून तथा न्याय मन्त्रालय ।

श्री ५ को सरकार । २०२९ । *श्री ५ महाराजाधिराजको क्षेत्रीय विकास केन्द्र सुर्खेतको भ्रमण : अखबारहरूले के के भने ?* काठमाडौं : श्री ५ को सरकार, सञ्चार मन्त्रालय, सूचना विभाग ।

श्रेष्ठ, गीता मैयाँ । सन् १९८८ । 'गोरखापत्र', 'द राईजिङ्ग नेपाल' सञ्चारका एक सशक्त माध्यम । *रोलम्बा* ८(४) : १५-१८ ।

श्रेष्ठ, भगवतीप्रसाद । २०१७ । *पत्रपत्रिकाको जन्म र त्यसको गतिविधि* । काठमाडौँ : नेपाल पत्रपत्रिका प्रदर्शनी कमिटीको निमित्त दिनेशानन्द शर्मा रिमाल ।

साभा प्रकाशन । २०२९ । *पुस्तक प्रदर्शन तथा अध्ययनशीलतासम्बन्धी गोष्ठी* । काठमाडौँ : साभा प्रकाशन ।

सिलवाल, अशोक । २०६९ । *कलम : पुष्करलाल श्रेष्ठको रोमाञ्चक पत्रकारिता* । नयाँ दिल्ली : एड्युइट पब्लिकेसन्स ।

सिंह, टोपबहादुर । २०३७ । प्रकाशनसम्बन्धी स्वतन्त्रता र तत्सम्बन्धी कानून । *नेपाल* १०(३) : ३१-३५ ।

सिंह, खड्गमान । २०४५ । पत्रकारितामा सहायता र सहूलियतको आवश्यकता । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत शाक्य, संयोजक, पृ. १-४ । काठमाडौँ : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

सुवेदी, अभि । २०३४ । 'शारदा' र 'रूप-रेखा' - दुई युगको प्रसङ्ग । *रूप-रेखा* २०० : ४५-९४ ।

सुवेदी, देवीप्रसाद । २०४९ । साहित्यिक पत्रकारिता, 'धरती' र भिक्षु । *उन्नयन* १० : ८०-८४ ।

सुवेदी, विन्दु । २०३४ । 'रूप-रेखा' र पाठक प्रतिक्रिया । *रूप-रेखा* २०० : ४२९-४४२ ।

सुशीला भैरव । २०६६ । *सुशीला भैरव* । काठमाडौँ : सुषमा सापकोटा, सुषमा खतिवडा र भास्वत रिसाल ।

सोभिनियर प्रकाशन समिति । २०३८ । *दोस्रो प्रेस मजदुर बुलेटिन : सोभिनियर* । काठमाडौँ : उपत्यकावासी प्रेस मजदुरहरू ।

सौरभ । २०६४ । २०४४ को पत्र क्रान्ति । *मिडिया अध्ययन* २ : २५७-२८० ।

हेमराज । २०१७ । समाचारपत्र र नेपाल । *भङ्कार* १ : ९-१४ ।

Radio (रेडियो)

- Allard, Martin, E.S.T. Fernando, Jayantha Mendis and Derek Schouten. 1985. Community Broadcasting Nepal. Unpublished report, UNESCO. Available at <http://unesdoc.unesco.org/images/0006/000686/068679eo.pdf>; accessed 14 July 2014.
- Bimal, Dhanendra. 1989. Radio Nepal. Paper presented at a workshop on Documentation and Archival Techniques organized by AMIC-Deutsche Welle in Singapore. Available at http://dr.ntu.edu.sg/bitstream/handle/10220/1171/AMIC_1989_NOVDEC_09.pdf?sequence=1; accessed 29 July 2014.
- Butterworth, Barbara, Dibya Man Karmacharya and Richard Martin. 1983. Final Evaluation Report: Radio Education Teacher Training Program. Unpublished report, Ministry of Education and Culture/Southern Illinois University and U.S. Agency for International Development (USAID).
- CERID. 1986. Radio Education Teacher Training Project: Radio Tuition Programme: Baseline Study Report 2. Unpublished report, CERID, Kathmandu.
- Chitrakar, Roshan and Kishor Shrestha. 1986. *Radio Education Teacher Training Project: Radio Tuition Programme in English Baseline Study Report-2 (Achievement of Under SLC Primary School Teachers)*. Kathmandu: CERID.
- Dikshit, Kiranmani A. 1979. The Old Lady and the Farmers. In *Rural Radio: Programme Formats*, pp. 11-24. Paris: UNESCO.
- Goodman, Kathleen and Mana Wagley. 1983. Radio Improving Status of Women in Nepal. *Development Communication Report* 41: 5-6.
- Graham, Jack W. and Donald D. Paige. 1981. Radio Reaches Rural Teachers in Nepal: But Do They Have the Energy to Turn It On? *Development Communication Report* 33: 4-6.
- Gurung, Dhan B. and Dwight R. Holmes. 1983. The Magazine Show: Non Formal Segment of the Radio Education Teachers Training Broadcast. Unpublished report, No-Frills Development Consultancy, Lalitpur.
- Hamal, Hem. 1974. Radio Ads (A Study of Radio Commercials). Unpublished report, FP/ MCH Project, Kathmandu.

- Karmacharya, Dibya Man. 1989. *Nepalese Experince with an Innovation: Use of Radio Broadcasts for Distance Teaching in Teacher Training*. Kathmandu: Faculty of Education, TU.
- Karmacharya, Divya Man and Laxmi Prasad Khatri. 1989. An Attempt to Introduce Distance Education through Radio Basic Teacher Training Programme: Report on Annual Activities. Unpublished report, Radio Education Teacher Training Project, Primary Education Division.
- Klasek, Charles B. 1979. Radio Education Teacher Training Nepal Project. *Nepal Studies Association Bulletin* 19&20: 7-9.
- Mathe, S.B. and P.B. Shrestha. 1988. Radio Education in Nepal: Issues and Challenges. In *1st World Congress on Engineering Education & Training*. Kathmandu: Organising Committee, First World Congress on Engineering Education & Training.
- Mayo, John K., et al. 1975. Development Radio for Nepal: Report of the Radio Feasibility Study Team. Unpublished, UNICEF and British Council.
- Nepal Television and UNICEF. 1989. Children's Educational Broadcasting of Nepal Television. Unpublished report, Nepal Television and UNICEF.
- New ERA. 1974. Radio Listening Patterns in Nepal. Unpublished report, Human Resouces Development Division, USAID/Nepal, Kathmandu.
- New ERA. 1979. Radio for School Broadcasting in Nepal: An Evaluation Study of School Broadcasting Programme. Unpublished, UNICEF, Kathmandu.
- New ERA. 1984. An Evaluation of Radio Programme 'Hatemalo.' Unpublished report, UNICEF/Nepal, Kathmandu.
- Onta, Pratyoush. 2003. Radio and Politics of Democratic Culture in Nepal. Paper presented at the conference 'The Agenda of Transformation: Inclusion in Nepali Democracy' organized by the Social Science Baha, Kathamandu, 24-26 April.
- Rajbhandari, Jayadhis. 1972. School Broadcasting and its Importance in Nepal. *UNESCO Bulletin* 4(2): 23-25.
- Rathjens, George, Robert Butman and Ramesh Vaidya. 1975. *Radio Broadcasting and Telecommunication in Nepal*. Cambridge, MA: Centre for International Studies, MIT.
- Research Inputs and Development Associates (RIDA). 1989. Radio Nepal Programme Broadcast: An Audience Survey Report. Unpublished report, Radio Broadcasting Service.
- CERID. 1986. Radio Education Teacher Training Project: Radio Tuition Programme: Baseline Study Report 1. Unpublished report, CERID, Kathmandu.
- Sedlak, Philip A.S. 1987. Teachers Interact with Radio in Nepal. *Development Communication Report* 56: 1-3.
- Sheffield, Margaret. 1971. School Broadcasting in Nepal. *UNESCO Bulletin* 4(1): 43-44.
- Sheffield, Margaret. 1972. School Broadcasting in Nepal. Unpublished report.
- Sheffield, Margaret. 1973. School Broadcasting in Nepal. Unpublished report.
- Sheffield, Margaret. 1974. School Broadcasting in Nepal. Unpublished report.
- Sheffield, M. and J.A. Lent. 1978. Nepal. In *Broadcasting in Asia and Pacific: A Continental Survey of Radio and Television*. J.A. Lent, ed., pp. 252-260. Philadelphia: Temple University Press.
- Shrestha, Surya Bahadur. 1984. Assessment of Radio Tuition Pilot Year Programme (A Mid-Course Evaluation Report). Unpublished report, CERID, Kathmandu.

- Shrestha, Surya B. 1987. Radio Education Teacher Training Project: Radio Tuition Programme: An Evaluation Study Report. Unpublished report, CERID, Kathmandu.
- Shrestha, Surya B. 1988. Radio Education Teacher Training Project: Radio Tuition Programme: An Evaluation Report. Unpublished report, CERID, Kathmandu.
- Shrestha, Surya B. 1989. *Radio Education, Teachers' Training Project, Teachers' Training Programme: An Evaluation*. Kathmandu: CERID and Radio Education Teacher Training Project, Ministry of Education and Culture.
- Sijapati, Krishna B. 1980. A Historical Survey of Radio Broadcasting in Meeting National Needs in Nepal. MA thesis, University of Wisconsin-Madison.
- Taylor, Dan and Hem Hamal. 1975. Report on the Radio Listener Analysis Survey. Unpublished report, Radio Nepal, Kathmandu.
- Upadhyaya, Santosh Kumar. 1981. Radio Advertising and Its Impact on Purchasing Act in Consumer Goods. MA thesis, Management, TU.
- USAID. 1984. Agency for International Development Nepal Project Paper Radio Education Teacher Training II. Unpublished, USAID/Nepal.
- USAID. 1983. Nepal Contractor's Report #9 for the Period 1 October 1982 to 30 March 1983: Radio Education Teacher Training Project. Unpublished report, Available at http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/pdaam687.pdf; accessed 3 March 2015.
- USAID. 1980. Nepal Contractor's Report #3 for the Period 1 October 1979 to 31 March 1980: Radio Education Teacher Training Project. Available at http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/pdaad046c1.pdf; accessed 3 March 2015.
- USAID. 1977. Project Paper (PP): Radio Education Teacher Training Project. Unpublished report. Available at http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/pdaad045b1.pdf; accessed 3 March 2015.

- अधिकारी, हरि, सं. । २०७० । रेडियो नेपालको सांस्कृतिक कार्यक्रम । *कलाकार सुभद्रा अधिकारी : जीवनगाथा*, पृ. ५३-५८ । काठमाडौं : डिकुरा प्रकाशन ।
- अधिकारी, हरि, सं. । २०७० । मणिपुरी । *कलाकार सुभद्रा अधिकारी : जीवनगाथा*, पृ. ५९ । काठमाडौं : डिकुरा प्रकाशन ।
- खत्री, कृष्णबहादुर । २०२५ । चीफ इन्जिनियर श्री कृष्णबहादुर खत्रीको रेडियो रिपोर्ट । *युग धारा*, पृ. २०५-२०६ । काठमाडौं : प्रसार विभाग ।
- खत्री, कृष्णबहादुर । २०३२ । रेडियो नेपालको २५ औं जन्मजयन्तीको अवसरमा प्रसार विभागका का.मु. महानिर्देशक श्री कृष्णबहादुर खत्रीले दिनुभएको वार्षिक प्रतिवेदन । *भङ्कार* १७(१) : ४-५ ।
- भा, वेदानन्द । २०२३ । माननीय प्रचार-प्रसार मन्त्री श्री वेदानन्द भाज्यूको भाषण । *युग प्रेरणा*, पृ. २०९-२१२ । काठमाडौं : प्रसार विभाग ।
- थापा, ध्रुव । २०३७ । रेडियो नेपालका कार्यक्रमहरू र श्रोता प्रतिक्रिया । *नेपाल* १०(३) : ३६-४१ ।
- नेपाली, खगेन्द्र । २०३५ । स्कूल प्रसारण । *विकासको लागि सञ्चार*, पृ. ४४-४९ । काठमाडौं : आमसञ्चार गोष्ठी संयोजक समिति ।
- पिंडाली, पुष्प । २०२१ । प्रसारण सेवा र विकास । *युगचेतना* । विश्वनाथ 'विमल', सं., पृ. २०४-२११ । काठमाडौं : श्री ५ को सरकार, पञ्चायत मन्त्रालय, प्रसार विभाग ।
- पौड्याल, रामराज । २०३३ । *प्रसारणको क ख ग* । ललितपुर : गृह पञ्चायत मन्त्रालय, तालीमसामग्री उत्पादन केन्द्र । प्रधान, प्रकाशमान । २०६१ । *मेरो जीवन : मेरो अनुभूति* । काठमाडौं : जुनुबाबा प्रधान ।
- भट्टराई, गोपालप्रसाद । २०२४ । जनजागरणमा रेडियोको उपयोगिता । *युग आह्वान*, पृ. ३४-३७ । काठमाडौं : श्री ५ को सरकार, प्रचारप्रसार मन्त्रालय, प्रसार विभाग ।
- भण्डारी, कैलाश, सं. । २०६८ । आजीविका र हुलाक सेवा । *स्रष्टा हरि श्रेष्ठ*, पृ. ३१-४२ । काठमाडौं : सरिता श्रेष्ठ ।

मञ्जुश्री, हरि र जीवनचन्द्र कोइराला, सं. । २०५७ । *भोग्यप्रसाद शाह : अभिनन्दन ग्रन्थ* । काठमाडौं : भोग्यप्रसाद शाह अभिनन्दन समिति, २०५७ ।

मास्के, रामेश्वर । २०३७ । देश विकासको अभियानमा रेडियो नेपालको भूमिका । *नेपाल* १०(३) : ६३-६६ ।

लोहनी, गोविन्दप्रसाद । २०२९ । जनजीवनमा रेडियोको महत्व । *युग चेतना* । विश्वनाथ 'विमल,' सं., पृ. १७७-१८५ । काठमाडौं : श्री ५ को सरकार, पञ्चायत मन्त्रालय, प्रसार विभाग ।

वन्त, प्रत्यूष । २०६१ । पञ्चायतको प्रचारमा रेडियो नेपाल, २०१७-२०२२ । *रेडियो नेपालको सामाजिक इतिहास* । प्रत्यूष वन्त, शेखर पराजुली, देवराज हुमागाई, कृष्ण अधिकारी र कोमल भट्ट, सं., पृ. १६५-१७५ । काठमाडौं : मार्टिन चौतारी ।

शाह, भोग्यप्रसाद । २०२५ । रेडियो नेपालको अठारौं जन्म जयन्तीको उपलक्ष्यमा प्रसार विभागका कायम मुकायम निर्देशक श्री भोग्यप्रसाद शाहले दिनु भएको वक्तव्य । *युग धारा*, पृ. १९९-२०३ । काठमाडौं : प्रसार विभाग ।

शाह, भोग्यप्रसाद । २०३५ । रेडियो नेपालको तेइसौं जन्म जयन्ती । *भंकार* २२(१) : ५-७ ।

शाह, भोग्यप्रसाद । २०३५ । राष्ट्रिय विकास र प्रसारण । *विकासको लागि सञ्चार*, पृ. ४०-४३ । काठमाडौं : आमसञ्चार गोष्ठी संयोजक समिति ।

शर्मा, भोग्यप्रसाद । २०४१ । रेडियो नेपालको चौतीसौं जन्म जयन्ती । *भंकार* २२(१) : २९-३१ ।

शाह, भोग्यप्रसाद । २०४३ । रेडियो नेपाल र राष्ट्रिय समाचार समिति । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।

शाह, भोग्यप्रसाद । २०४५ । नेपालमा रेडियो प्रसारणको विकास । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. १३३-१३६ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

श्री ५ को सरकार । २०४१ । रेडियो नेपालको सुधार र सुदृढीकरण योजना । अप्रकाशित प्रतिवेदन । सञ्चार मन्त्रालय र रेडियो नेपाल ।

श्रेष्ठ, हरि । २०४६ । रेडियो नेपाल : एक सम्झना । *अतीतका स्मृति*, पृ. ८६-१२९ । काठमाडौं : सरिता श्रेष्ठ ।

श्रेष्ठ, हरि । २०५६ । *रेडियो नेपाल : एक सम्झना* । काठमाडौं : सरिता श्रेष्ठ ।

सापकोटा, पुरुषोत्तम । २०५८ । धार्मिक कार्यक्रमको नालीबेली । *भंकार* ५१ : ३७-३९ ।

सिंह, प्रकाशमान । २०२३ । प्रसार विभागका निर्देशक श्री प्रकाशमान सिंहको भाषण । *युग प्रेरणा*, पृ. २१३-२१६ । काठमाडौं : प्रसार विभाग

Journalism/Media Education (पत्रकारिता र आमसञ्चार शिक्षा/तालिम)

Radio Nepal. 1971. Curriculum in Communication Education in Nepal: Certificate and Diploma. Unpublished report, Radio Nepal, Kathmandu.

Rai, Lal Deosa. 1984. School of Communication: A Pilot Study. Unpublished report, Ratna Rajya Laxmi Campus, Kathmandu.

Rai, Lal Deosa. 1987. A Study of Feasibility of Forging a Linkage Between TU and Indian Universities for Sustainable Mutual Development of Media Education and Research Studies. Unpublished project proposal.

दुङ्गेल 'शिशु,' चन्द्रकुमार । २०४३ । नेपालमा पत्रकारिता : प्रशिक्षणको आवश्यकता । *पत्रकारिता स्मारिका* । गणेश दाहाल र अरू, सं., पृ. ३१-३२ । काठमाडौं : नेपाल प्रेस इन्स्टिट्यूट दोस्रो समूहका प्रशिक्षार्थीहरू ।

राई, लालदेउसा । २०४३ । नेपालमा पत्रकारिता विषयको उच्च शिक्षा । *रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस रजतजयन्ती स्मारिका* । घटराज भट्टराई, सं., पृ. ३०-३३ । काठमाडौं : रत्नराज्यलक्ष्मी क्याम्पस ।

Telecommunication (दूरसञ्चार)

Adhikari, Ram Prasad. 2035 v.s. Financing of world Bank Group in Nepal, with reference to Telecommunication Projects. MA thesis, TU.

Chipalu, Gautam Man. 1964. A Case Study on Telecommunication in Nepal. MA thesis, TU.

- HMG. 1985. Telecommunications. In *The Seventh Plan (1985-1990)*, pp. 135-136. Kathmandu: NPC.
- Kansakar, Prem Krishna. 2024 v.s. Tele-communications in Nepal: A Case Study. MA thesis, TU.
- Sitoula, Matrika Prasad. 1978. Telecommunication Development in Nepal. MA thesis, TU.
- Waldram, A.H. 1968. A Telecommunications Development Plan for Nepal. Unpublished report.
- World Bank (WB). 1969. Appraisal of the Telecommunications Expansion Program Nepal. Unpublished report. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2001/06/15/000178830_98101903330098/Rendered/PDF/multi0page.pdf; accessed 29 September 2014.
- WB. 1969. Report and Recommendation of the President to the Executive Directors on a Proposed Credit to the Kingdom of Nepal for a Telecommunications Project. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2002/07/02/000178830_98101903163059/Rendered/PDF/multi0page.pdf; accessed 29 September 2014.
- WB. 1969. Development Credit Agreement (Telecommunications Project) between Kingdom of Nepal and International Development Association. Unpublished report. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/SAR/2013/09/07/090224b081da56e6/1_0/Rendered/PDF/Nepal000Teleco0greement000Conformed.pdf; accessed 29 September 2014.
- WB. 1973. Report and Recommendation of the President to the Executive Directors on a Proposed Credit to the Kingdom of Nepal for a Second Telecommunications Projects. Unpublished report. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2002/07/03/000178830_98101902201790/Rendered/PDF/multi0page.pdf; accessed 29 September 2014.
- WB. 1973. Nepal Telecommunications Board (NTB) Appraisal of a Second Telecommunications Project. Unpublished report. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2000/12/13/000178830_98101901275826/Rendered/PDF/multi_page.pdf; accessed 29 September 2014.
- WB. 1973. Development Credit Agreement (Second Telecommunication Project). Unpublished report. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/SAR/2013/09/09/090224b081de35aa/1_0/Rendered/PDF/Nepal000Second0greement000Conformed.pdf; accessed 29 September 2014.
- WB. 1978. Staff Appraisal Report Nepal: Nepal Telecommunications Corporation (NTC) Third Telecommunications Project. Unpublished report. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2000/08/02/000178830_98101912380799/Rendered/PDF/multi_page.pdf; accessed 29 September 2014.
- WB. 1978. Project Agreement (Third Telecommunications Project) between International Development Association and Nepal Telecommunications Corporation. Unpublished report. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/SAR/2013/09/11/090224b081df56db/1_0/Rendered/PDF/Nepal000Third00greement000Conformed.pdf; accessed 29 September 2014.
- WB. 1978. Staff Appraisal Report Nepal : Nepal Telecommunications Corporation (NTC) Third Telecommunications Project. Unpublished report. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2000/08/02/000178830_98101912380799/Rendered/PDF/multi_page.pdf; accessed 30 September 2014.

- WB. 1978. Development Credit Agreement (Third Telecommunications Project) between Kingdom of Nepal and International Development Association. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/SAR/2014/01/28/090224b082228bc0/1_0/Rendered/PDF/Nepal000Third00greement000Conformed.pdf; accessed on 29 September 2014.
- WB. 1978. Report and Recommendation of the President of the International Development Association to the Executive Directors on a Proposed Credit to the Kingdom of Nepal for a Third Telecommunications Project. Unpublished report. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2000/10/18/000178830_98101902304370/Rendered/PDF/multi_page.pdf; accessed 30 September 2014.
- WB. 198a. Staff Appraisal Report. Nepal: Nepal Telecommunications Corporation (NTC): Fourth Telecommunications Project. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/1999/11/13/000178830_98101901074759/Rendered/PDF/multi_page.pdf; accessed 30 September 2014.
- WB. 1985. Report and Recommendations of the President of the International Development Association to the Executive Directors on a Proposed Credit of SDR 20.7 Million to the Kingdom of Nepal for a Fourth Telecommunications Project. Unpublished report. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/1985/04/01/000009265_3970702140150/Rendered/PDF/multi_page.pdf; accessed 30 September 2014.
- WB. 1986. Project Agreement (Fourth Telecommunications Project) between International Development Association and Nepal Telecommunications Corporation. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/SAR/2013/08/17/090224b081e06172/1_0/Rendered/PDF/Nepal000Fourth0greement000Conformed.pdf; accessed 30 September 2014.
- WB. 1986. Development Credit Agreement (Fourth Telecommunications Project) between Kingdom of Nepal and International Development Association. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/SAR/2013/08/17/090224b081e06170/1_0/Rendered/PDF/Nepal000Fourth0greement000Conformed.pdf; accessed 30 September 2014.
- WB. 1989. Project Completion Report Nepal Second and Third Telecommunication Project. Available at http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/1999/07/27/000009265_3960924195458/Rendered/PDF/multi_page.pdf; accessed 29 September 2014.

नेपाल दूरसञ्चार संस्थान । २०४४ । *नेपाल दूरसञ्चार संस्थान : एक भ्रमक* । काठमाडौं: नेपाल दूरसञ्चार संस्थान । पुडासैनी, सुरेशकुमार । २०४५ । नेपालमा दूरसञ्चारको गतिविधि । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. ५५-६० । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

श्री ५ को सरकार । २०२७ । दूरसञ्चार । *चौथो योजना (२०२७-२०३२)*, पृ. १९७-१९९ । काठमाडौं : राष्ट्रिय योजना आयोग ।

श्री ५ को सरकार । २०३२ । दूरसञ्चार । *पाँचौं योजना (२०३२-२०३७)*, पृ. ३५७-३७२ । काठमाडौं : राष्ट्रिय योजना आयोग ।

श्री ५ को सरकार । २०३७ । दूरसञ्चार । *छैठौं योजना (२०३७-२०४२)*, पृ. ४५४-४७५ । काठमाडौं : राष्ट्रिय योजना आयोग ।

श्री ५ को सरकार । २०४२ । दूरसञ्चार । *सातौं योजना (२०४२-२०४७)*, पृ. ५२९-५४७ । काठमाडौं : राष्ट्रिय योजना आयोग ।

Television (टेलिभिजन)

- Belbase, Subhadra. 1985. T.V. Nepal: A Study of Audience Tastes and Appropriate Timings. Unpublished report, WIF Media Centre, Nepal.
- International Year of Children Secretariat. 1979. Children and Television. Unpublished report, International Year of the Child Secretariat, Kathmandu.
- Japan International Cooperation Agency (JICA). 1988. Draft Final Report for the Study on the Development Plan of Television Network in the Kingdom of Nepal. Unpublished report, JICA, Kathmandu.
- Sainju, Bijaya Prakash. 1986. A Study on Entertainment Tax in Nepal with Special Reference to Cinema Halls in Kathmandu Valley. MA thesis, Management, TU.
- Wagley, Mana Prasad. 1986. Design of a Longitudinal Study to Determine the Impact of the Introduction of Television in Nepal. PhD dissertation, Southern Illinois University.

- उप्रेती, टड्क । २०६९ । नेपालीहरूमा टेलिभिजनको प्रारम्भिक अनुभव । *नेपालमा टेलिभिजन : विकास र बहस*, पृ. १९-२९ । काठमाडौं : भृकुटी एकेडेमिक पब्लिकेसन्स ।
- उप्रेती, टड्क । २०६९ । नेपालमा टेलिभिजनको आवश्यकताबोध । *नेपालमा टेलिभिजन : विकास र बहस*, पृ. २९-३२ । काठमाडौं : भृकुटी एकेडेमिक पब्लिकेसन्स ।
- उप्रेती, टड्क । २०६९ । नेपालमा टेलिभिजनको औचित्यबारे बहस । *नेपालमा टेलिभिजन : विकास र बहस*, पृ. ३३-३८ । काठमाडौं : भृकुटी एकेडेमिक पब्लिकेसन्स ।
- उप्रेती, टड्क । २०६९ । नेपालमा टेलिभिजनको जन्म र प्रसारण प्रारम्भ । *नेपालमा टेलिभिजन : विकास र बहस*, पृ. ३९-५० । काठमाडौं : भृकुटी एकेडेमिक पब्लिकेसन्स ।
- उप्रेती, टड्क । २०६९ । नेपालमा टेलिभिजनको संस्थागत विकास । *नेपालमा टेलिभिजन : विकास र बहस*, पृ. ५१-६८ । काठमाडौं : भृकुटी एकेडेमिक पब्लिकेसन्स ।
- कार्की, प्रकाशजंग । २०६६ । नेपाल टेलिभिजन : नियमित प्रसारणको पहिलो दिन : शब्दचित्र भित्र । *स्मारिका* । राजेन्द्रदेव आचार्य, पृ. ६९-७१ । काठमाडौं : नेपाल टेलिभिजन ।
- गौतम, दीपा । २०६९ । ...यसरी इतिहासको निर्माण भयो । *टेलिपत्रिका* २(१) : ३२-४३ ।
- चित्रकार, श्याम । २०६९ । एनटिभी परियोजना : केही सम्झना । *टेलिपत्रिका* १(२) : ५९-६३ ।
- नेपाल टेलिभिजन । २०४३ । नेपाल टेलिभिजनको प्रतिवेदन । अप्रकाशित, नेपाल टेलिभिजन, काठमाडौं ।
- नेपाल टेलिभिजन । २०४५ । *नेपाल टेलिभिजनको परिचय* । काठमाडौं : नेपाल टेलिभिजन ।
- भट्टराई, केदारबहादुर । २०६९ । नेपाल टेलिभिजनको पहिलो एक वर्ष । *टेलिपत्रिका* १(१) : २७-३२ ।
- विजय कुमार । २०७१ । काँचको पर्दा । *खुसी*, पृ. ६९-७६ । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट ।
- श्रेष्ठ, प्रदीप । २०४४ । *नेपाल टेलिभिजन पत्र-पत्रिकाको दृष्टिमा* । शैलेष आचार्य, सं. । काठमाडौं : नेपाल टेलिभिजन ।

New Agency (समाचार समिति)

- Acharya, Mukunda P. 2043 v.s. Communication for Development: RSS Participation. In *RSS Silver Jubilee Souvenir*. Govindalal Rajbhandari et al., eds., page not mentioned. Kathmandu: RSS.
- Koirala, Bharat D. 2043 v.s. Role of RSS in the Development of Journalism in Nepal. In *RSS Silver Jubilee Souvenir*. Govindalal Rajbhandari et al., eds., page not mentioned. Kathmandu: RSS.
- Rai, Lal Dhoj Deosa. 1984. Contents Analysis of the Rastriya Samachar Samiti News: A Research of Nepalese Mass Media. Unpublished report, Institute of Humanities and Social Science Studies, TU, Kathmandu.

- Rajbhandari, Govindalal. 2043 v.s. The Challenges Ahead. In *RSS Silver Jubilee Souvenir*. Govindalal Rajbhandari et al., eds. page not mentioned. Kathmandu: RSS.
- Rajbhandari, Govindalal. 2045 v.s. Credibility of RSS: Its Place in NANAP (Non-Aligned News Agency Pool). In *Nepalma Janasanchar Smarika*. Manju Ratna Shakya, Coordinator, pp. 22-24. Kathmandu: Press Council Nepal.
- Rana, Barun Shamsher J.B. 2043 v.s. RSS in Upholding Journalistic Norms. In *RSS Silver Jubilee Souvenir*. Govindalal Rajbhandari et al., eds., page not mentioned. Kathmandu: RSS.
- Sharma, Surendra Raj. 2043 v.s. The RSS: A National Need . In *RSS Silver Jubilee Souvenir*. Govindalal Rajbhandari et al., eds., page not mentioned. Kathmandu: RSS.
- Shrestha, M.R.. 2043 v.s. A Long Way to Go. In *RSS Silver Jubilee Souvenir*. Govindalal Rajbhandari et al., eds., page not mentioned. Kathmandu: RSS.

- उपाध्याय, देवेन्द्रराज । २०४३ । पञ्चायत व्यवस्था र सञ्चार विकासमा राससको भूमिका । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।
- कोइराला, रामकुमार, श्रीरामसिंह बस्नेत, सोमनाथ लामिछाने र सूर्यचन्द्र बस्नेत, संयोजकहरू । २०६८ । *राससको समाचार यात्रा (२०१८-२०६८)* । काठमाडौं : रासस ।
- घिमिर, भोजराज । २०४३ । राष्ट्रिय समाचार समिति र साभा । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।
- जोशी, सत्यमोहन । २०४३ । रासस 'रजत जयन्ती' : एक चिन्तन । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।
- तिमिल्सिना, कृष्ण । २०४३ । २०१८-२०४३ । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।
- थापा, डम्बरवीर । २०४३ । शान्तिक्षेत्र प्रस्तावको सन्दर्भमा राससको भूमिका । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।
- देउजा, ध्रुवकुमार । २०४३ । रासस अपेक्षा उत्पादन, उपयोग र क्षमताको सन्दर्भमा । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।
- प्रधान, कमल । २०५५ । यो सम्झने मन छ, बिसूँ कसरी ? *राष्ट्रिय समाचार समिति ३८ औँ वाषिकोत्सव स्मारिका* । श्रीरामसिंह बस्नेत, संयोजक, पृ. १७-१९ । काठमाडौं : रासस ।
- पाठक, एकराज र कृष्ण अधिकारी । २०६८ । रासस ऐन, २०१९ । *राससको इतिहास*, पृ. ३८-४० । काठमाडौं : रासस ।
- पौड्याल, रामराज । २०४३ । राष्ट्रिय समाचार समिति । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।
- प्रधान, गोविन्दप्रसाद । २०४३ । रासस : समस्या र प्रगति, मेरो अनुभवमा । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।
- बुढाथोकी, कृष्णकुमार । २०४३ । राससमा टेलिप्रिन्टर सेवा : एक चिनारी । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।
- राजभण्डारी, गोविन्दलाल, मुकुन्दप्रसाद आचार्य, बालमुकुन्ददेव पाण्डे र ध्रुवकुमार देउजा, सं. । २०४३ । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । काठमाडौं : रासस ।
- रिजाल, कालीप्रसाद । २०४३ । सामाजिक सेवामा राससको भूमिका । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।
- विष्ट, राधेश्याम । २०३३ । नेपालको पत्रकारितामा समाचार समितिको भूमिका । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. ४८-५० । काठमाडौं: नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौँ महाधिवेशन तयारी समिति ।
- विष्ट, राधेश्याम । २०३५ । राष्ट्रिय समाचार समिति । *विकासका लागि सञ्चार*, पृ. २६-२९ । काठमाडौं : आमसञ्चार गोष्ठी संयोजक समिति ।

विष्ट, राधेश्याम । २०४३ । राष्ट्रिय समाचार समिति : उपलब्धि र समस्या । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।

विष्ट, राधेश्याम । २०६८ । राससलाई सम्झिँदा जनमत सङ्ग्रह सम्भन्धु । *राससको इतिहास*, पृ. ६७-७० । काठमाडौं: राष्ट्रिय समाचार समिति ।

शर्मा, रुद्रनाथ । २०४३ । नेपाली पत्रकारिताको विकासमा राससको भूमिका । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।

सिंह, रेणुलाल । २०४३ । देश विकासमा राससको उपादेयता । *रासस रजतजयन्ती स्मारिका* । गोविन्दलाल राजभण्डारी र अरू, सं., पृष्ठ नखुलेको । काठमाडौं : रासस ।

Cinema and Video (चलचित्र र भिडियो)

Belbase, Shubhadra. 1988. Video Survey: Do Rural People Learn from Video? *Media Asia* 15(2): 108-111.

Karki, Chetan. 1982. A Short History of Nepalese Cinema. *Nepal Today* 7(1): 31-34.

Lietchy, Mark. 2008[1998]. The Social Practice of Cinema and Video Viewing in Kathmandu. In *Suitably Modern: Making Middle-Class Culture in Kathmandu*, pp. 151-182. Kathmandu: Martin Chautari.

Panday, Narendra R. 1988. Film industry in Nepal. Paper presented at a seminar on Asian Films: Survival or Revival organized by AMIC, Singapore, 26-28 January. Available at http://dr.ntu.edu.sg/bitstream/handle/10220/661/AMIC_1988_01_11.pdf?sequence=1; accessed 29 July 2014.

Royal Nepal Film Corporation (RNFC). 1983. *Badlindo Aakash (Nepali Feature Film)*. Kathmandu: RNFC.

RNFC. n.d. *Jeevan Rekha (Nepali Feature Film)*. Kathmandu: RNFC.

RNFC. n.d. *Kumari (Nepali Feature Film)*. Kathmandu: RNFC.

RNFC. n.d. *Sindoor (Nepali Feature Film)*. Kathmandu: RNFC.

Shakya, Nani Chhori. 1975. The Developmental Need of Film Industry in Nepal. MA thesis, TU.

अजीत, अनुभव । २०६४ । नेपाली चलचित्रको आरम्भ । *मिडिया अध्ययन* २ : ३५-७३ ।

जोशी, प्रयागराज । २०४५ । नेपालमा चलचित्र निर्माण एवं प्रदर्शन । *नेपाल चलचित्र सङ्घ रजत जयन्ती स्मारिका*, पृ. ३५-३९ । काठमाडौं : नेपाल चलचित्र सङ्घ ।

तिम्सिना, गोविन्द । २०२९ । *नेपालमा चलचित्र उद्योग* । काठमाडौं : पञ्चायत कोचिङ इन्स्टिट्यूट ।

पिंडाली, पुष्पप्रकाश । २०१८ । *दृश्य श्रव्य के हो ?* काठमाडौं : श्री ५ को सरकार, विकास मन्त्रालय ।

बस्न्यात, प्रेमबहादुर । २०२९ । नयाँ सञ्चार सेवाअन्तर्गत शाही नेपाल चलचित्र संस्थानको जन्म । *नेपाल* २(२): ३४-३७ ।

महर्जन, हर्षमान । २०६७ । नेपालमा चलचित्र उद्योगको उदय : शाही नेपाल चलचित्र संस्थानको गठन र विघटनको कथा (२०२८-२०५०) । *मिडिया अध्ययन* ५ : १३५-१७३ ।

वल्लभ, ईश्वर र दामोदर प्रसाद भट्टराई, सं. । २०३० । *नेपाली चलचित्र निर्माण गोष्ठी ज्येष्ठ, २ र ३ गते २०३०* । काठमाडौं : शाही नेपाल चलचित्र संस्थान ।

सिंह, टीका । २०४१ । शाही नेपाल चलचित्र संस्थान : एक झलक । *जुनेली* १४(५) : ७०७-७०९ ।

शर्मा, लक्ष्मीनाथ । २०३८ । नेपाली चलचित्रको छोटो चर्चा । *चलचित्र कला*, पृ. २१०-२२९ । काठमाडौं : साभा प्रकाशन ।

शाही नेपाल चलाचित्र संस्थान (शानेचसं) । २०२९ । *नेपालमा चलचित्र प्रदर्शक र वितरकहरूका समस्या तथा सम्भावित समाधान गोष्ठी* । काठमाडौं : शानेचसं ।

शानेचसं । २०३१ । *नेपाल अधिराज्यका चलचित्र भवनहरूका तथ्याङ्क तथा विवरण भाग १* । काठमाडौं : शानेचसं ।

Postal Service (हुलाक सेवा)

Khatri, Tek B. 1973. *The Postage Stamps of Nepal*. Kathmandu: Sharada Kumari K.C.

- बराल, टीकादत्त । २०४८ । हुलाकसम्बन्धी योजना र पञ्चवर्षीय योजनामा हुलाकको विस्तार एवं सुदृढीकरण ।
नेपालमा हुलाक व्यवस्था : हुलाक व्यवस्थासम्बन्धी अनुसन्धानात्मक तथा विश्लेषणात्मक कृति, पृ. २३-४४ ।
काठमाडौं : के.पी. बराल ।
- बराल, टीकादत्त । २०४८ । राष्ट्रिय सञ्चार योजना २०२८ र क्षेत्रीय संगठनको संरचना । नेपालमा हुलाक व्यवस्था :
हुलाक व्यवस्थासम्बन्धी अनुसन्धानात्मक तथा विश्लेषणात्मक कृति, पृ. ४५-४७ । काठमाडौं : के.पी. बराल ।
- बराल, टीकादत्त । २०४८ । राष्ट्रिय सञ्चार नीति तथा कार्यक्रम २०४५ र हुलाकको संगठनात्मक स्वरूप । नेपालमा
हुलाक व्यवस्था : हुलाक व्यवस्थासम्बन्धी अनुसन्धानात्मक तथा विश्लेषणात्मक कृति, पृ. ४८-५४ ।
काठमाडौं : के.पी. बराल ।
- मानन्धर, जीतबहादुर । २०२९ । श्री ५ महेन्द्र र फिलाटेलिक संसार । महेन्द्र-स्मृति-ग्रन्थ । सत्यमोहन जोशी, सं.,
पृ. ३८३-३९७ । काठमाडौं : नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठान ।
- मानन्धर, जीतबहादुर । २०४५ । हुलाक र पत्रकारिता । नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक,
पृ. ४६-५० । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
- मानन्धर, जीतबहादुर । २०४८ । फोल्डर संकलन । हुलाक : एक परिचय, पृ. १०३-१०६ । काठमाडौं : श्रीमती
तारादेवी मानन्धर ।
- श्री ५ को सरकार । २०१८ । हुलाकको संक्षिप्त इतिहास । काठमाडौं : राष्ट्रिय निर्देशन मन्त्रालय, प्रचार तथा प्रसार
विभाग ।
- श्री ५ को सरकार । २०२७ । हुलाक । चौथो योजना (२०२७-२०३२), पृ. २१०-२२२ । काठमाडौं : राष्ट्रिय योजना
आयोग ।
- श्री ५ को सरकार । २०३२ । हुलाक । पाँचौं योजना (२०३२-२०३७), पृ. ३७३-३७८ । काठमाडौं : राष्ट्रिय योजना
आयोग ।
- श्री ५ को सरकार । २०३७ । हुलाक सेवा । छैठौं योजना (२०३७-२०४२), पृ. ४७६-४८८ । काठमाडौं : राष्ट्रिय
योजना आयोग ।
- श्री ५ को सरकार । २०४२ । हुलाक । सातौं योजना (२०४२-२०४७), पृ. ५४८-५६७ । काठमाडौं : राष्ट्रिय योजना
आयोग ।

Press Council (प्रेस काउन्सिल)

Name not mentioned. 1976. Nepal Press Council Report: Suggestions and Draft of Code of Conduct for the Press. *UNESCO Bulletin* 8(4): 7-9.

Rana, Bhola Bikram. 1971. Press Council: Its Advantages and Disadvantages. *Ramjham* 7(1): 10-13.

- खत्री, नयनबहादुर । २०३३ । प्रेस काउन्सिल । नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. ८७-
९० । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।
- खत्री, नयनबहादुर । २०६६ । प्रेस काउन्सिल । मेरो जीवनयात्रा : अनुभव र अनुभूति, पृ. १५७-१६१ । ललितपुर :
लेखक स्वयं ।
- हुंगेल, विनोद । २०६९ । नेपालमा प्रेस काउन्सिल: अनुसन्धानात्मक समकालीन इतिहास । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल
नेपाल ।
- पन्त, गोपालप्रसाद । २०४५ । प्रेस काउन्सिलको दायित्व र सञ्चार नीति । नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका । मञ्जुरत्न
शाक्य, संयोजक, पृ. ४१-४३ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
- प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०३२ । तेस्रो वार्षिक प्रतिवेदन २०३१-३२ (१९७४-७५) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०३३ । चौथो वार्षिक प्रतिवेदन २०३२-३३ (१९७५-७६) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
 प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०३४ । पाँचौं वार्षिक प्रतिवेदन २०३३-३४ (१९७६-७७) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
 प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०३५ । छैठौं वार्षिक प्रतिवेदन २०३४-३५ (१९७७-७८) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
 प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०३६ । सातौं वार्षिक प्रतिवेदन २०३५-३६ (१९७८-७९) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
 प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०३७ । आठौं वार्षिक प्रतिवेदन २०३६-३७ (१९७९-८०) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
 प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०३८ । नवौं वार्षिक प्रतिवेदन २०३७-३८ (१९८०-८१) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
 प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०३९ । दशौं वार्षिक प्रतिवेदन २०३८-३९ (१९८१-८२) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
 प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०४० । एघारौं वार्षिक प्रतिवेदन २०३९-४० (१९८२-८३) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
 प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०४१ । बाह्रौं वार्षिक प्रतिवेदन २०४०-४१ (१९८३-८४) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
 प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०४२ । तेह्रौं वार्षिक प्रतिवेदन २०४१-४२ (१९८४-८५) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
 प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०४३ । चौधौं वार्षिक प्रतिवेदन २०४२-४३ (१९८५-८६) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
 प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०४४ । पन्ध्रौं वार्षिक प्रतिवेदन २०४३-४४ (१९८६-८७) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
 प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०४५ । सोह्रौं वार्षिक प्रतिवेदन २०४४-४५ (१९८७-८८) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
 प्रेस काउन्सिल नेपाल । २०४६ । सत्रौं वार्षिक प्रतिवेदन २०४५-४६ (१९८८-८९) । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।
 भट्ट, दिव्यदेव । २०३३ । नेपाली पत्रकारिता र प्रेस काउन्सिल । *नेपालमा पत्रकारिता स्मारिका* । इन्दुकान्त शर्मा र अरू, सं., पृ. ११८-१२१ । काठमाडौं : नेपाल पत्रकार सङ्घ, नवौं महाधिवेशन तयारी समिति ।
 रिजाल, कालीप्रसाद । २०३७ । प्रेस काउन्सिल । *नेपाल १०(३) : ८-१०* ।
 विष्ट, राधेश्याम । २०३७ । प्रेस काउन्सिल : एक विवेचना । *नेपाल १०(३) : ५* ।
 सिंह, बबरप्रसाद । २०४५ । प्रेस काउन्सिल । *नेपालमा जनसञ्चार स्मारिका* । मञ्जुरत्न शाक्य, संयोजक, पृ. ११-१९ । काठमाडौं : प्रेस काउन्सिल नेपाल ।

Drama (नाटक)

Davis, Carol C. 2009. Decade of Dreams: Democracy and the Birth of Nepal's Engaged Stage, 1980-1990. *Asian Theatre Journal* 26(1): 94-110.

अधिकारी, हरि, सं. । २०७० । गीतिनाटक उसैको लागि । *कलाकार सुभद्रा अधिकारी : जीवनगाथा*, पृ. ६० । काठमाडौं : डिकुरा प्रकाशन ।
 अधिकारी, हरि, सं. । २०७० । मेरो पहिलो नायिकाको भूमिका । *कलाकार सुभद्रा अधिकारी : जीवनगाथा*, पृ. ६१-६२ । काठमाडौं : डिकुरा प्रकाशन ।
 अधिकारी, हरि, सं. । २०७० । पलासको फूल र जगतमर्दन थापा । *कलाकार सुभद्रा अधिकारी : जीवनगाथा*, पृ. ६३-६५ । काठमाडौं : डिकुरा प्रकाशन ।
 अधिकारी, हरि, सं. । २०७० । भैरव दाइका अप्ठ्याराहरू । *कलाकार सुभद्रा अधिकारी : जीवनगाथा*, पृ. ६७-६८ । काठमाडौं : डिकुरा प्रकाशन ।
 अधिकारी, हरि, सं. । २०७० । वीरगंजमा नाटक कंकालको प्रदर्शन । *कलाकार सुभद्रा अधिकारी : जीवनगाथा*, पृ. ६९-७० । काठमाडौं : डिकुरा प्रकाशन ।
 आचार्य, हरिवंश । २०६९ । म गाइजात्रे । *चिना हराएको मान्छे*, पृ. ५२-६० । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट आइएनसी ।
 आचार्य, हरिवंश । २०६९ । न्यार र बर्मु । *चिना हराएको मान्छे*, पृ. ६५-७४ । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट आइएनसी ।
 आचार्य, हरिवंश । २०६९ । राजनीतिक यात्राका जूनकीरी । *चिना हराएको मान्छे*, पृ. ७५-८३ । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट आइएनसी ।
 आचार्य, हरिवंश । २०६९ । मौकामा जन्मेका हामी । *चिना हराएको मान्छे*, पृ. १०८-११२ । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट आइएनसी ।

आचार्य, हरिवंश । २०६९ । महजोडी । *चिना हराएको मान्छे*, पृ. ११३-११६ । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट आइएनसी ।
आचार्य, हरिवंश । २०६९ । विज्ञापन । *चिना हराएको मान्छे*, पृ. ११७-१२१ । काठमाडौं : फाइनप्रिन्ट आइएनसी ।

Computer (कम्प्युटर)

Berge, Noel. 1982. A Report on the Statistics of Microcomputers in Nepal. Unpublished report, USDA.

G.C., Radha Krishna. 1979. An Appraisal-First Users' Seminar. *Computer Yearly Journal*. Devi Prasad Chapagain, ed., pp. 1-2. Kathmandu: National Computer Centre.

Gywali, Bimal. 1980. Role of the National Computer Centre in Data Processing. MA thesis, TU.

Rajbhandary, R.L. 1980. Trends of Computerization in Nepal. MA thesis, TU.

Render, Barry. 1982. As the Computer Revolution Approaches Nepal. *The Journal of Development and Administrative Studies* 4(2): 128-139.

Shrestha, Uttam Krishna. 1980. Scope of Computer in Nepal. MA thesis, TU.

उपाध्याय, अच्युत कृष्ण । २०३५ । संस्थागत कार्यक्रम र कम्प्युटर । *कम्प्युटर वार्षिक मुखपत्र* । देवीप्रसाद चापागाईं, सं., पृ. १९-२२ । काठमाडौं : राष्ट्रिय कम्प्युटर केन्द्र ।

कार्यालय लेखक । मिति नखुलेको । नेपालमा कम्प्युटर व्यवसायको सुरु । *स्वतन्त्र विश्व* १७(२) : १९-२१ ।

गौतम, रमेशप्रसाद । २०३५ । शैक्षिक मूल्याङ्कनमा कम्प्युटरको प्रयोग । *कम्प्युटर वार्षिक मुखपत्र* । देवीप्रसाद चापागाईं, सं., पृ. ८-१० । काठमाडौं : राष्ट्रिय कम्प्युटर केन्द्र ।

पाण्डे, रमेशचन्द्र । २०३५ । नेपालमा कम्प्युटरको विकास र यसको उपलब्धि । *कम्प्युटर वार्षिक मुखपत्र* । देवीप्रसाद चापागाईं, सं., पृ. १-४ । काठमाडौं : राष्ट्रिय कम्प्युटर केन्द्र ।

राजभण्डारी, सुमित्रा । २०४६ । व्यवहारिक कानून तथा मालपोत प्रशासनमा कम्प्युटरको प्रयोग । *नेपालको व्यवहारिक तथा मालपोत प्रशासनमा कम्प्युटरको प्रयोग*, पृ. १४७-१५८ । काठमाडौं : शान्तबहादुर राजभण्डारी ।